

JUNY 2018 - ANY XL - NÚM. 154

LLUMD'OLI



P O R R E R E S



CONTINGUTS

Què hi pots trobar en aquest número?



Les activitats de l'Agrupació i del GEP, pàg. 4.

La nova secció "Espai meteorològic", del geògraf porrerenc Miquel Tomàs



Informació local: hi trobaràs el noticiari porrerenc, la pluviometria i l'estrena d'una crònica política que a partir d'ara serà habitual! pàg. 10

Notes històriques, amb articles sobre història del pa, i també sobre la crònica d'un pelegrinatge a Terra Santa en el segle XVII. pàg. 14



Les xafarderies del "sabeu que"...pàg. 18

Una crònica del Grup Foganya sobre les darreres actuacions realitzades. Pàg. 19



I la Filharmònica, per veu d'en Biel "Jan" i na Petra Picó, ens expliquen coses molt interessants...pàg. 20

Tomeu Garí entrevista al darrer pres de Can Mir, i Joan Melià escriu un breu article sobre la presència de Porreres a l'Atlas Ornitològic recentment publicat! pàg. 22



La "Vena artística" de Sebastià Vidal, per mà de na Caterina Gornals, a la pàg. 24

Creació amb l'obturador, el concurs fotogràfic, el glosari i dos poemes (estrena de Gabriel Rosse-lló!) a la pàg. 26



El "Llum del passat" recorda Jaume "Güia" a la pàgina 29

La secció "de Porrera a Porreres" a la pàg. 30

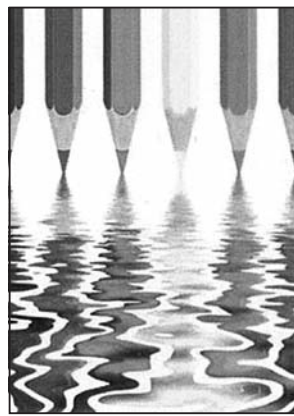


Toni Gornals entrevista el futbolista porrerenc Joan Sastre, protagonista de la temporada del RCD Mallorca. pàg. 32

L'Espai escolar, amb escrit del Col·legi Verge de Montis-sion, Escola Nova i el concurs de narrativa de l'IES Porreres! pàg. 34



Els esports: l'espai del Club d'Atletisme, i una nova crònica de l'ascens a 1a regional de la UE Porreres! pàg. 37.



ESTANC - PAPERERIA

ANTÒNIA M^a

Tabac - Revistes - Premsa - Regals
Llibres de text - Fotocòpies en color

C/ Sant Roc, 2
Tel i fax: 971 16 80 05
07620 - PORRERES

MANIS



C/Almoines 30, Porreres.
Tel: 971 16 84 56

ENCARA NO ETS SUBSCRIPTOR O SOCI DE L'AGRUPACIÓ?

Per a poder existir, tant l'Agrupació Cultural com el Llum d'Oli necessiten de la col·laboració i compromís de la gent de Porreres. Som molts, però encara volem ser més! T'animam a subscriure't a la revista o bé a fer-te soci/sòcia de la nostra entitat, ajudant-nos així a seguir endavant amb la nostra tasca desinteressada en favor de la cultura i la informació al nostre poble.

Preus: si tens menys de 30 anys, el cost és de 20€ anuals. A partir dels 30 anys, el preu és de 30€ anuals. Subscripció a la revista: 15€ anuals. Totes les modalitats inclouen l'enviament del Llum d'Oli al vostre domicili! Contacta amb nosaltres a través de l'adreça llumdoliporreres@gmail.com





Juny del 2018 - Núm. 154

Dipòsit Legal PM 76/1979

Edita:

Agrupació Cultural de Porreres
Carrer d'en Mago, núm. 6
www.agrupacioculturalporreres.blogspot.com
www.facebook.com/acporreres
www.facebook.com/llumdoliporreres

Coordinació:

Catalina Maria Garí Blanch
Sebastià Lliteres Lliteres
llumdoliporreres@gmail.com

Consell de redacció:

Llúcia Salleras Julià
Bartomeu Garí Salleras
Joana Mora Cerdà
Joan Barceló Barceló

Col·laboradors/es:

Andreu Arranz Morell
Maria Barceló Crespi
Germanes Barceló-Crespi
Joan Barceló Fusteret
Margalida Barceló Taberner
Francesc d'Assís Delpueyo
Miquel Garcia Segura - G. Foganya
Bartomeu Garí Salleras
Antoni Gornals Miralles
Caterina Gornals Miralles
Gabriel Martorell Lliteres
Francesc Melià Barceló
Joan Melià Gari
Tòfol Noguera Font - GEP
Petra Picó Ximelis
Gabriel Rosselló Salleras
Josep M. Sastre Barceló
Antoni Sastre Vanrell
Antoni Sorell Mora
Francesc Servera Veny
Miquel Tomàs Burguera
Simó Tortella Sbert
C.A. Porreres
IES Porreres
Col·legi Verge de Montis-ion

Fotografies:

Simó Tortella Sbert
Arxiu Agrupació Cultural

Correcció lingüística

Catalina Maria Garí Blanch

Coberta:

Fotografia de Francesc Servera Veny:
"l'estació". Un espai que cal repensar en benefici del poble, malgrat estigui en mans privades.

Imprimeix:

Gràfiques LLOPIS, S.A.
Tel. 971 58 04 89
e-mail: disseny@grafiquesllopis.com

Els articles publicats reflecteixen únicament l'opinió dels seus autors.

L'ESTACIÓ, UN ESPAI PÚBLIC PER AL POBLE

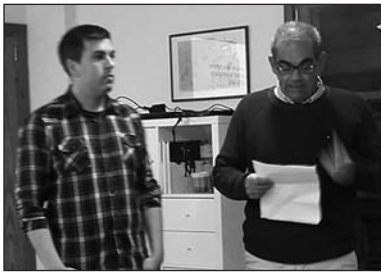
Si demanàssim als nins i nines de Porreres on és l'Estació, molts d'ells no sabrien de què parlam. Els joves potser ens dirien que és un edifici abandonat a l'entorn del qual s'hi refugiaven d'adolescents per xerrar i fumar d'amagatotis; com a molt algú diria que és el nom d'una de les rondes. Potser alguns joves també sabrien, com la majoria de gent de mitjana edat per amunt, que aquest edifici peculiar un temps va estar ple de vida i les ombres del seu jardí acollien viatgers i viatjants o, si més no, que era un lloc ideal per a badoques i jubilats que anaven a veure passar el tren.

Molts de vosaltres lectors i lectores d'aquesta revista, haureu conegut l'Estació ja abandonada, devora camps d'ametllers, amb un caminó que hi duia, quan acabava el carrer Jaume I. Encara en recordau el moll o andana, una zona arbrada més gran que l'actual i les voravies de pedra viva.

El 6 d'octubre de 1897 s'inaugurà el ramal de *Ferrocarrils de Mallorca* que anava de Santa Maria a Felanitx i que passava per Porreres. El tren a Mallorca va ser una eina de progrés econòmic i de comunicació que afavoria també el coneixement mutu i la cohesió social entre habitants de diferents pobles i entre aquests i Ciutat, com a centre econòmic, administratiu i cultural. Quan el tren deixa de ser útil per al transport de mercaderies, que passa a fer-se per carretera i amb camions, comença el seu declivi i es tanca la línia el 1964 (supressió definitiva, 1967); però el tren no mor d'aquesta competència, mor per la desídia d'uns governants i gestors que no saben o no volen, qui sap per quins interessos, rendibilitzar la inversió feta i reconvertir aquest servei en una vertadera xarxa de transport públic de persones. Potser ara no ens trobaríem sense cap alternativa, segrestats per l'automòbil i els preus dels carburants, amb carreteres que queden obsoletes dècada rere dècada i col·lapsades dia sí, dia també.

El Llum d'Oli número 62, d'octubre de 1997, ja va recordar els 100 anys del tren amb molts bons articles. Ara ens volem fixar en l'edifici de l'Estació i el seu entorn, vora l'actual ronda, molt transitada per vehicles i per vianants que van a estirar les cames una estoneta diària. Sabem que el terreny i l'edifici és de propietat privada, però també que es poden cercar alternatives al seu abandonament progressiu i retornar aquest patrimoni a la ciutadania, recuperar els espais interiors i exteriors, donar-los una nova vida com a jardí urbà, zona d'esbarjo, de trobada festiva i cultural, de punt de trobada quotidiana per anar a conversar, fer un cafè o un refresc, llegir la premsa... Hi ha moltes possibilitats, entre les quals: per què no una biblioteca moderna, d'espais oberts que convidin a la lectura i a la tertúlia, a les activitats de lleure participatives, a la música i teatre de petit format en viu i en directe? Sigui el que sigui, hauria de ser alhora un lloc que també faci memòria del que va ser i va significar.

Durant 44 anys, des d'una certa inconsciència col·lectiva, hem assistit a la tudada de recursos públics que va ser el tancament de la línia i el deteriorament d'un edifici històric, que es va construir amb saviesa i amb la mirada posada en el progrés col·lectiu; retornar-lo al poble i dignificar-lo, valorar-lo, ens farà millors ciutadans. Cal que retorni al poble i es dignifiqui; es tracta de donar-li vida, reinventar-lo, de poder-lo viure com a lloc de memòria, de present col·lectiu i de progrés.



**23 DE MARÇ.
EXPOSICIÓ:
L'ESCOLA
FRANQUISTA**

Divendres, 23 de març es va inaugurar a la sala Polivalent l'exposició «l'Escola Franquista»

per iniciativa de l'Agrupació Cultural de Porreres, l'Ajuntament de Porreres i el Museu de l'Educació. L'objectiu de l'exposició fou donar a conèixer a les joves generacions el que va ser l'escola en temps de la dictadura de Franco. Ho férem per mitjà d'uns panells explicatius sobre les característiques de l'escola franquista: escola dogmàtica, diferent per a nins i nines i una escola que negava tota realitat diferent de l'espanyola. Juntament amb elements, llibres i estris escolars d'aquesta època reproduïrem una estampa ben real de com era l'educació en temps de la dictadura. L'exposició fou visitada per diferents grups escolars del poble. Dia 14 d'abril es va fer la cloenda de l'exposició amb una visita guiada i una conferència sobre *La pràctica escolar dels mestres a Mallorca durant la postguerra (1939-1949)* a càrrec del jove historiador Biel Barceló Bauzà.

de venda de llibres a la clastra. Volem agrair des d'aquestes planes la col·laboració de la llibreria Quart Creixent de Palma per la seva confiança vers la nostra entitat i per la selecció dels llibres i, també, agraiem a les famílies que el dia de la festa ja consideren una tradició comprar llibres per als seus infants.

15 D'ABRIL. VII EIXIDA CULTURAL I PAISATGÍSTICA: SA CALOBRA



Aquesta vegada travessàrem la serra de Tramuntana per anar a sa Calobra.

Al llarg del camí poguérem recordar la llegenda d'*El salt de la bella dona*, veure les esglésies de repoblació de Sant Pere d'Escorca i Sant Llorenç de Tuent (segle XIII), discórrer per la carretera dissenyada per l'enginyer Antoni Parietti, acostar-nos al llogaret de sa Calobra on resten torres de defensa, gaudir d'un paisatge sublim, contemplar la desembocadura del torrent de Pareis on llegírem alguns poemes



**8 D'ABRIL.
FESTA DE
MONTI-
SION**

Com ja és habitual, el dia de la festa de Montision no podia faltar la paradeta

CONFECCIÓ A MIDA
DISSENY INTERIOR
DECORACIÓ TÈXIL

CHITÓN
DECORACIÓN

www.chitondeco.com info@chitondeco.com

DAGMAR & ERICH FUSS
07260 Porreres/Mallorca Tel. 971-16 82 57
Ctra. Porreres - Campos km 0,4 Fax 971-16 85 28

BM ESPORT - SABATES
Ballester Melià

C/ L'Almoina, 19 Tel. 971 16 82 76
07260 PORRERES Tel. Part. 971 64 74 21

en relació a aquest espai... i encara arribar fins a Cala Tuent. I, ben segur, moltes altres coses.

21 D'ABRIL. VISITA AL CADIRAT GÒTIC DE L'ESGLÉSIA PARROQUIAL



El dissabte dia 21 d'abril va tenir lloc una explicació *in situ* del cadirat gòtic de l'església parroquial de Porreres a càrrec de Maria Barceló Crespí. Ara, sembla que tant el Consell de Mallorca com el bisbat de Mallorca tenen interès en restaurar-lo. Com és ben sabut, es tracta d'un exemplar de cadirat de gran importància artística que data del 1447, obra de l'imaginaire català Macià Bonafè, l'estat de conservació del qual és deplorable. Per això, la restauració d'aquesta part del patrimoni cultural de la parròquia de Porreres és improrrogable.

28 D'ABRIL. «DE MALLORCA A JERUSALEM»

De Mallorca a Jerusalem. La fascinant història de tres pelegrins del s. XVII és el títol de la lliçó que va impartir l'historiador porrerenc Francesc Melià Barceló. La presen-



tació de l'acte va anar a càrrec de la professora Maria Antònia Nicolau. Podeu llegir un article sobre aquest tema en aquest mateix número, a càrrec d'en Francesc mateix!

I DE MAIG. VIII EIXIDA CULTURAL I PAISATGÍSTICA: ARTÀ I CAPDEPERA

La vuitena eixida va incloure la visita al poblat talaiòtic de ses Païsses (Artà) i al castell de Capdepera, així com al Museu de la Llatra i un recorregut pel poble, la vista d'una magnífica panoràmica des del far de Cala Rajada, la contemplació del paisatge de dunes de Cala Mesquida i altres detalls.



BAR
CA'N
GUILLEM
ENTREPANSTAPESPIZZES

AV. BISBE CAMPINS, 1 PORRERES 971 647 495

Estanc Can Poo

Segells de goma. Tota casta d'impresos d'impremta.

Havans gravats per a festes.

Llibres de text. Revistes. Articles de papereria.

Juguets. Perfumeria. Articles de regal

Avinguda Bisbe Campins, 12 • Porreres.

Tel. 971 16 66 36 - Fax: 971 64 70 24



**19 DE MAIG.
JOSEP MARIA
LLOPART, EL
COMPROMÍS
CÍVIC D'UN
ESCRITOR**

Al llarg de l'any 2018 se celebra l'Any Llopart per a commemorar el 25è aniversari de la mort del poeta, assagista i activista mallorquí Josep

Maria Llopart de la Peña (Palma 1925-1993). L'Agrupació Cultural s'ha sumat als nombrosos actes que s'organitzen arreu de Mallorca. Pilar Arnau i Segarra, coordinadora dels actes, impartí dia 19 de maig la conferència *Josep Maria Llopart, el compromís cívic d'un escriptor*.

**25 DE MAIG. I DE SOBTE LA NIT.
CAMPOS ÉS POESIA**

El grup que formen el Taller de Lectura Poètica de l'Agrupació Cultural, dirigit per Agnès Vanrell Sureda, va participar al IX cicle poètic i musical "Campos és Poesia" organitzat



per l'Obra Cultural Balear de Campos, amb l'espectacle homenatge a la figura de Josep Maria Llopart «I DE SOBTE LA NIT». Va ser tot un èxit de públic i de crítica. Per a tots aquells que no hi vàreu assistir, està previst que es torni a representar els dies 15 de juliol a Montuïri i 12 d'agost, durant les festes de Sant Roc, a Porreres.

**26 DE MAIG. PEDRES MARCADES: LA
POTADA DEL GEGANT DE PORRERES**



Dissabte, dia 26 maig la professora de la UIB Caterina Valriu ens acostà al món de les llegendes populars i de les rondalles mallorquines. La xerrada va tenir lloc l'horabaixa a l'indret de devora la potada del gegant de Porreres. Aquesta pedra marcada està ubicada a dins una tanca situada al camí de Son Obra. Volem agrair a Damià Nicolau, persona que té cura d'aquests terrenys, la neteja que va realitzar al redol, en motiu de la visita.

**2 DE JUNY.
LA DETERMINACIÓ DE
L'ADN EN LA
IDENTIFICACIÓ DE
RESTES HUMANES**

L'exhumació de la fossa comuna del cementeri de Porreres (2016) on es



sa fonda café



PORRERES - tlf. 971 64 73 16

varen identificar 55 cossos despertà entre la gent del poble i d'arreu de tot Mallorca molt d'interès i curiositat sobre tot el tema de la identificació dels esquelets i sobre com aquesta es realitza. Dissabte, dia 2 de juny l'Agrupació va convidar al Dr. Damià Heine Suñer, del Departament de genètica de l'Hospital de Son Espases i investigador de l'IdiSBa, per aclarir i ajudar a entendre un poc més aquest tema tan complex.

3 DE JUNY. IX EIXIDA CULTURAL I PAISATGÍSTICA: VALLEMOSSA I ESPORLES

Diumenge, 3 de juny vam discórrer pels termes de Valldemossa i Esporles. La primera aturada fou a l'Esgleieta per parlar de les monges de l'Olivar. Després, ens dirigírem al poble de Valldemossa i visitàrem la cartoixa, l'església parroquial de Sant Bartomeu, la casa natal de Santa Catalina Tomàs, els rentadors... i algú va comprar les típiques coquetes de patata. Poc després, ens acostàrem a l'ermita de la Trinitat. El retorn va ser per la carretera que passa entre importants possessions com son Ferrandell, son Olesa, entre d'altres. Val a dir que baixant el coll d'en Claret, arribàrem a la possessió de sa Granja i després al poble d'Esporles. Pel coll d'en Portell, ens dirigírem a Establiments i a Ciutat.

22 DE JUNY. PRESENTACIÓ DE LA CAMPANYA «PER UN BON FINANÇAMENT»

Conjuntament amb l'Assemblea Popular, vàrem organitzar la presentació de la campanya «Per un bon Finançament», impulsada per diverses entitats i organitzacions de totes les Illes Balears, que té per objectiu cohesionar els illencs per a reivindicar un finançament just. Vengueren Miquel Rosse-



lló, representant de la Fundació Darder-Mascaró, i Joan Forteza, president de la Federació d'associacions de veïns de Palma. S'encetà un col·loqui ben interessant amb els assistents, on quedà clar que tenim molt camí per a avançar en la reclamació d'un tracte més just per part de l'Estat.

30 DE JUNY. PASSEJADA PER CIUTAT

Com ja és habitual en els darrers anys, l'Agrupació Cultural organitza una visita a ciutat per Nadal i una altra a principis d'estiu. El passat dissabte dia 30 de juny es va anar pels voltants de la capital: el barri de Gènova, monument de na Burguesa, Fundació Pilar i Joan Miró, jardins de Marivent i dic de l'Oest.



Bàrbara-Art
DECORACIÓ - ANTIC

Gabriel Cortés

MESTRE ARTESÀ LLAUNER
FANALS MALLORQUINS - RESTAURACIÓ DE METALLS

Pl Molí de N'AMENQUAL, 10 - Telèfon i Fax 971 64 72 41 - 07260 PORRERES



ACTIVITATS GEPERUDES



PUIG DE SA CREU (601m) DE CAIMARI 29-04-2018

A causa de les inclemències meteorològiques, vàrem canviar la passejada prevista per aquesta ocasió, atès que la que havíem planejat, amb humitat, és bastant delicada.

Per iniciar la jornada, deixàrem els cotxes a l'aparcament del Parc Etnològic de Caimari i partírem per la carretera de Mancor fins que ens vam trobar un cartell que ens indicava «Àrea recreativa dels Fornassos». Per un camí de carro amb força pendent ens vam endinsar dins sa coma d'en Mairata fins el Coll Matar, on ens vam aturar a berenar per recuperar l'alè i les forces.

Una vegada reposats, vam seguir per un tirany de caçadors que ens dirigia cap al puig, vam passar per

unes basses d'aigua i, amb una petita grimpada, assolírem el cim del puig de sa Creu (601 m).

Per iniciar la davallada, ens dirigírem cap al coll de ses Rotes, un camí amb fortes pendents, i, al costat d'una paret amitgera, davallàrem per un camí de carro que ens dugué cap a les cases dels Horts.

Una vegada arribats al camí dels Horts i havent passat per una zona d'escalada, davallàrem fins a la carretera de Lluç on, pel camí vell, pujàrem un poc fins al Cavall Bernat i ja tornàrem a ser a la carretera per anar a cercar el carrerany que ens va dur al mirador de Caimari (restaurat de fa poc temps). Després de gaudir d'unes espectaculars vistes de tot el pla, reprenguérem la marxa i davallàrem cap a Caimari. Allà ens aturàrem a dinar de cabrit rostit. No tot ha de ser caminar!

PAS DE CAN BOQUETA I PAS DE CAN FUSSIMANY 26-05-2018

Després de dos intents fallits a causa del mal temps, aquest cop sí que ens va ser possible fer aquesta caminada pels penya-segats del Puig des Vent (1005 m) per Deià. Però no les teníem totes segures, ja que una espessa boira ens va anar acompanyant des de Vallde-mossa fins a Deià, on havíem de començar a caminar.

Pel costat dels antics rentadors públics agafàrem el camí des Racó i, al seu costat, el torrent que porta el mateix nom; passàrem per la font des Racó, per dins el torrent i per davall un pont. Des d'aquí ens endinsàrem entre marjades d'oliveres cap el xaragall de can Boqueta, una empinada rosseguera que ens va fer suar de valent. Tot això i la boira ens deixà ben xops, i això que no plovia!

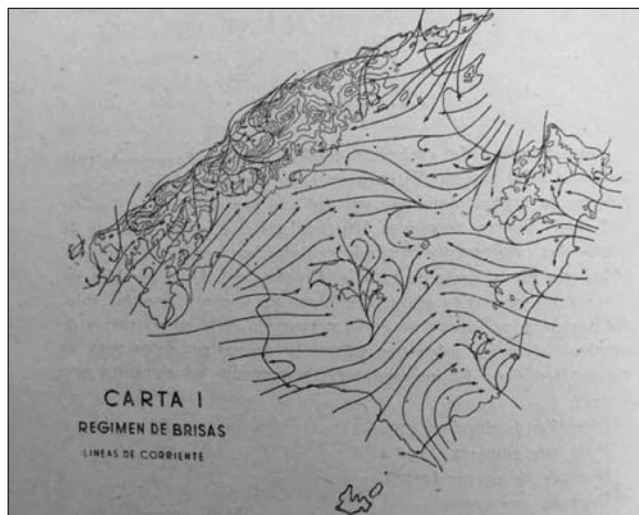
Una vegada arribats a aquest punt, podem dir que el pas no es va fer complicat, gràcies a l'equipament que portàvem. Seguírem pujant fins arribar a un collet tancat de paret seca i, per un vell botador, el passàrem. Ens dirigírem cap a un altra rosseguera per anar a cercar el pas den Fussimany o de sa Geneta, segons els mapes *Alpina*.

Arribats al pas, per seguretat nostra, vam posar un pas-samà, ja que és perillós i l'esclat seria ben gros. Passat el pas, aprofitàrem per dinar ja que la boira s'havia aclarit un poc. Una vegada recuperades les forces, reprenguérem la marxa en direcció a unes fortes baixades i rossegues que ens van fer anar vius i ungles. Una vegada passat aquest tram i ja amb més bon camí, anàrem a cercar el camí que havíem fet de pujada. I per avall s'ha dit!



LA IMPORTÀNCIA DE L'EMBAT A PORRERES

Miquel Tomàs Burguera, geògraf



Josep M. Jansà Guardiola, 1946

L'embat és el nom tradicional que rep la brisa marina a les Illes Balears, i com a tal, és un vent que bufa durant les hores centrals de l'època càlida.

El motor d'aquest vent és la diferència de temperatura entre la superfície marítima i la continental. Durant els llargs dies estiuencs, l'interior de Mallorca s'escalfa molt ràpidament, però la superfície marítima ho fa més lentament i dona lloc a l'esmentat desequilibri tèrmic. Per intentar equilibrar aquesta situació, l'embat transporta l'aire més fresc que es troba damunt la mar terra endins.

En un dia tranquil d'estiu, l'embat comença a bufar a mitjan matí i continua actiu fins a mitjan horabaixa. A mesura que ens apropem al migdia, aquest vent es va endinsant cap a l'interior de l'illa i, a Porreres, arriba cap allà les 13-14h en forma de vent de sud-oest, després d'aconseguir sobrepassar la petita barrera que suposen les muntanyes que ens separen de Campos. És a dir, l'embat que bufa a Porreres procedeix de la zona de la badia de Campos.

Amb la seva arribada, la temperatura

frena el seu ascens i és habitual que la temperatura màxima es doni precisament a l'hora en què l'embat entra de manera plena. Sense aquest vent, la temperatura continuaria el seu ascens progressiu fins a les 17-18h i els registres de 40°C serien molt més habituals. Per contra, aquest vent

fa pujar la humitat, fet que incrementa lleugerament la sensació tèrmica.

La persistència d'aquest vent durant l'època càlida ha estat un gran aliat en les tasques tradicionals de l'agricultura, ja sigui per impulsar molins de vent o per les feines relacionades amb el cereal, sobretot el ventat a l'era.

Donat que Mallorca és una illa, i a causa de les seves adients dimensions, existeix al seu interior una regió on es produeix una convergència d'embats. És a dir, el vent de sud-oest que entra per la badia de Campos i la badia de Palma xoca amb el vent de nord-est que entra per la badia d'Alcúdia. A l'entorn de Porreres aquest xoc es veu reforçat, a més, per l'arribada (alguns dies) de vent de sud-est (xaloc) procedent de les costes del llevant.

En presència d'una lleugera inestabilitat atmosfèrica, aquest xoc de vents que, a més, aporten humitat, actua com a mecanisme de dispar pel creixement de níguls de tempesta. Si durant la primavera o l'estiu cau un ruixat intens amb tempesta a Porreres entre les 12h i les 17h, no dubteu que l'embat hi ha jugat el seu paper.

Segurament, en aquells temps que Porre-

res era ple d'albercocs que s'assecaven al sol, més d'una vegada va tocar córrer per evitar que una tempesta d'aquestes els fes malbé.



PLUVIOMETRIA

Germanes Barceló-Crespí

ABRIL

Dia	litres/m ²
Dia 10	18,0
Dia 11	7,5
Dia 12	0,9
Dia 13	12,4
Dia 14	2,5
Dia 16	0,3
Dia 28	1,4
Dia 30	44,0
TOTAL	87,0

MAIG

Dia	litres/m ²
Dia 1	2,1
Dia 3	0,4
Dia 4	14,5
Dia 5	6,2
Dia 12	7,8
Dia 20	0,2
Dia 21	2,4
Dia 29	1,5
TOTAL	35,1

JUNY

Dia	litres/m ²
Dia 3	8,8
Dia 9	2,6
Dia 10	1,8
Dia 28	0,2
TOTAL	13,4



NOTICIARI PORRERENC

Toni Sorell i Simó Tortella



3 D'ABRIL

Comença a no entendre's una festivitat de Pasqua sense la representació de *La Passió* per part del Grup Foganya. Any rere any, el públic que omple l'Auditori pot comprovar l'evolució artística i escenogràfica d'una obra feta amb entusiasme i voluntariat. Enguany, entre els que ja poden dir que l'han vista, hi podem trobar el Bisbe Tàltavull.

6 D'ABRIL

Noves excavacions al poblat talaiòtic des Pou Celat. Dos arqueòlegs han coordinat les tasques a la murada exterior nord i a l'interior del poblat, on ja els anys 80 s'hi realitzaren actuacions.

S'han recuperat nombroses peces de ceràmica que s'han lliurat al Museu de Mallorca. Amb aquestes intervencions, s'intenten documentar també les diferents ocupacions del jaciment.



7 D'ABRIL

Ja roda la nova proposta de Montuïri, Algaida i Porreres: el nou mercat itinerant de proximitat, «Pam a Pam». Neix amb la intenció d'oferir una alternativa diferencial a l'oferta actual. Pretén promocionar el producte local i el petit comerç dels tres pobles. El primer dissabte de cada mes, el mercat serà a Porreres; el segon, a Algaida i el tercer, a Montuïri.

14 D'ABRIL

Un centenar de persones al Racó de la Memòria per no caure en l'oblit. Enguany, un acte en record de les víctimes molt sentit. És el primer que se celebra després de l'obertura de la fossa comuna al cementiri i després que s'hagin entregat els primers 14 cossos identificats als seus familiars. L'historiador Bartomeu Garí ja va avançar que possiblement, en una nova fase d'obertura, apareguin uns 50 cossos més. Podrien trobar-s'hi les restes de les 5 roges del Molinar.



22 D'ABRIL

12 anys de Diada d'Agricultura Ecològica. I, enguany, dedicada a les dones del món agrari i al moviment ecològic. El producte millor valorat, i que per tant ha aconseguit el distintiu de millor producte ecològic del 2018, ha estat el formatge de cabra curat «Cabrer», de la formatgeria Es Pinaró de ses Monges.



11 DE MAIG

Constituint el primer Consell d'Entitats. L'objectiu és coordinar el conjunt d'entitats del municipi per poder prendre decisions rellevants que afectin el teixit social. En aquesta primera trobada, s'ha parlat dels pressuposts participatius del consistori.

16 DE MAIG

Desè aniversari de la Coral de la tercera edat. A l'Auditori, i acompanyats del Cor de Son Dameto de Palma, la coral va oferir un emotiu concert per celebrar l'efemèride.



17 DE JUNY

La fira de l'albercoc agafa volada. Ja és al calendari de molts visitants que aprofiten per comprar el fruit més preuat del municipi just quan comencen a madurar les primeres varietats. L'anyada ha millorat les xifres del 2017. El plat fort, com cada any, ha estat el concurs de xapar albercocs. La parella formada per Lúcia Salleras i Miquela Nicolau ha estat la més ràpida en omplir el canyís.

24 DE JUNY

Arriba a les nostres mans el volum de les VI Jornades d'Estudis Locals de Porreres de la col·lecció Patrimoni de Porreres, una obra on podreu trobar diversos estudis que ens apropen a la història i la cultura del nostre poble. El passat diumenge, 24 de juny a la Biblioteca Municipal es va celebrar la presentació del llibre. El podreu trobar a l'Ajuntament de Porreres.



18 D'ABRIL

El porrerenc Bartomeu Melià, investit Doctor Honoris Causa per la Universitat Pontifícia de Comillas. És el cinquè Honoris Causa que rep als seus 85 anys. Una trajectòria carregada de premis i distincions l'avalen. Sobretot, per la seva tasca com a defensor de la cultura guaraní. Des de l'Agrupació Cultural i el Consell de Redacció del Llum d'Oli, li volem traslladar la més sincera enhorabona per transmetre tanta llum al món de la cultura!

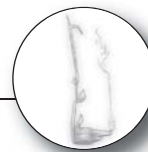


CAMPANYA PERMANENT DE DONACIÓ DE SANG A PORRERES

30 DE JULIOL Centre Sanitari del c/ Cerdà, de les 17:30 a les 21 hores

Informació facilitada per la Fundació Banc de Sang i Teixits de les Illes Balears. Tots els grups sanguinis són necessaris. Una donació pot salvar fins a tres vides. No et quedis indiferent, dona sang

QUÈ HI PASSA A LA SALA? UNA CRÒNICA POLÍTICA DE PORRERES



Redacció

Des de fa uns anys, l'Ajuntament de Porreres va deixar d'editar «es Saig», butlletí informatiu oficial del consistori. Una llàstima, atès que servia de referència als veïnats de la vila per conèixer el que passava al govern local, encara que fos una informació redactada per l'equip de govern.

La irrupció de les xarxes socials, que han esdevingut sovint els canals oficials d'informació de moltes institucions públiques, s'han convertit en gairebé els únics portadors de la informació sobre la tasca política d'ajuntaments i governs de distint nivell, juntament amb els llocs web. Existeixen, tot i això, algunes publicacions editades per seccions locals de partits polítics que difo-

nen informació des de l'òptica política dels qui l'escriuen. A Porreres, per exemple, només hi ha un butlletí periòdic, «el Foli» de MÉS per Porreres; i de tant en tant, alguns fulletons no ordinaris del PP, però poca cosa més.

Consideram, des del Llum d'Oli, que falta informació sobre la política municipal. Fa uns anys, comptàvem amb una secció anomenada «tribuna política», on cada partit amb representació municipal escrivia unes línies amb la seva opinió sobre l'actualitat política del municipi. Davant això, i encara que sigui una crònica trimestral sobre les decisions més importants preses per l'equip de govern o als plens del consistori porrerenc, la secció que encetam ara vol servir per a informar objectivament de la nostra realitat política -sense voler deixar de banda la crítica constructiva que tot periodisme que es consideri de qualitat ha de poder fer. Esperam que sigui del vostre interès.

Començarem repassant què passà durant el ple del mes d'abril. Poca cosa es podria destacar de la interacció entre els diferents grups municipals: amb la *liquidació del pressupost del 2017* van sorgir les habituals diferències entre uns i altres. L'oposició criticà l'augment per sobre d'allò pressupostat de la partida de festes, l'equip de govern defensà que no es pot controlar tot sempre al cent per cent.

Com a primer punt, però, es feu una declaració institucional defensant els jutjats i *judges de pau* davant el perill de desaparició d'aquesta figura. Quant a les mocions, el PP




Fotografia cedida per l'Ajuntament de Porreres

en presentà una per demanar una aplicació dels mòbils pel servei «línia verda» per a poder avisar d'incidències al municipi (fems no recollit, faroles foses, voreres espenyades...), però l'equip de govern (PI) va defensar que ja existia una aplicació nova que és molt més barata que la proposada pel PP i que serveix per moltes més coses, entre les quals hi ha un apartat d'incidències. Es pot descarregar al mòbil i ha de ser utilitzada mitjançant connexió a internet.

Pel que fa als comentaris de «precis i preguntes», es demanà a l'equip de Xisca Mora per què les partides de les propostes guanyadores dels pressupostos participatius de l'any que passat encara no s'han executat. Mora respongué que hi ha hagut alguns problemes d'incompatibilitat amb les obres que proposava la proposta guanyadora per l'Escola Nova i les obres que des del Govern s'han de fer a l'escola. Es va veure al regidor M. Àngel Veny del PSOE, i en menor mesura a Joan Barceló de MÉS, molt atents a subvencions anunciades pel govern autonòmic perquè puguin ser aprofitades. Pareix que l'equip de govern, però, ja en coneixia alguna.

Al ple del mes de maig la notícia destacada fou que es va aprovar per unanimitat l'inici de l'expedient d'ocupació de terrenys per a



**VIAJES
PEGASO S.L.**

Germans Leiva

Antonio Marqués, 2
07003
PALMA DE MALLORCA
Tel. 971 76 34 92
Fax: 971 75 19 63

www.viajespegaso.com

les obres de *construcció del nou vial* (conegut popularment com a «ronda») que ha de ser la primera fase per tal de completar la circumval·lació del municipi. Les obres haurien de començar a finals d'enguany. El projecte tindrà una extensió de 500 metres, que van *des del C/Santa Creu, davant l'Escorxador Municipal, fins al C/Pont*. Compta amb un pressupost d'un milió d'euros, finançats íntegrament pel Consell de Mallorca. La segona fase, que s'executaria la legislatura vinent, tendria prop de 250 metres i aniria del camí de na Bosca fins al C/Nou, on ja hi ha un petit tram començat.

L'equip de govern explicà, davant les preguntes de l'oposició, que pel que fa a la classificació del sòl, els solars de la part del poble quedaran com a urbans, mentre que els que queden a l'altra banda del vial seran zona verda pública (uns 30.000m²) i que el projecte s'ha adaptat a les edificacions de valor patrimonial existents en el seu recorregut com ara la síquia catalogada i dues sinies, i la creu gòtica del Pou d'Amunt.

Per altra banda, es donà compte per part de l'equip de govern de les bases dels *pressupostos participatius* (quan surti aquest número del Llum d'Oli ja es podran votar - fins dia 29 de juliol- les propostes que la comissió tècnica hagi donat per bones) amb alguns canvis respecte l'any passat, com per exemple que els 100.000€ es divideixen en dues parts iguals: una per a distribuir-se entre les propostes presentades per les entitats, l'altra meitat per a les propostes de ciutadans i ciutadanes.

Hi hagué mocions variades, en un ple que fou ben llarg: el PI i MÉS presentaren un text d'*impuls a la llengua catalana* en la retolació i etiquetatge del comerç, i de suport institucional per fomentar l'ús de la llengua; moció que fou aprovada per tot-hom menys l'abstenció del PP. I això que els populars, a través del seu portaveu Mateu Suñer van deixar clar que no hi veien cap problema en aquest àmbit, donant a entendre que no estaven d'acord amb la denúncia feta per la llavors delegada del Govern (Maria Salom, PP) contra els ajuntaments

que donaven aquests tipus d'ajuda a Mallorca. Sí que votà a favor, però, de la moció presentada per MÉS a favor del manteniment de la carrera professional dels funcionaris, i de rebuig a les prospeccions petrolíferes, aprovades per unanimitat. El PSOE presentà una moció per mirar de torbar una solució al problema de la *velocitat dels vehicles al C/Sala*, «com fa temps que demanen els veïnats», segons Veny. L'equip de govern recordà que el carrer és de titularitat del Consell de Mallorca (fins que es construeixi la nova ronda, que serà de també del Consell, però deixant a canvi la titularitat del C/Sala al municipi) i que per ara el que poden fer és elevar en nom del ple una sol·licitud per a, per exemple, fer aparcar en bandes diferents per trams, obligant als cotxes a reduir velocitat.

El PP manifestà el seu *escepticisme* davant les licitacions per a executar els pressupostos: moltes vegades, va dir Suñer, «no acabam d'executar els pressupostos perquè els projectes surten i es liciten tard» i va proposar «redactar-los l'any anterior per a poder licitar-los a principi d'any i executar-los quan toca». La batlessa s'excusà en la falta

de capacitat dels ajuntaments per a contractar personal i agilitzar tots els tràmits, i culpà la Llei Montoro d'aquestes dificultats.

Finalment, també el PSOE, així com MÉS, mostraren gran preocupació davant les *dimensions que la gravera està prenent*. La resta de grups també s'afegiren a la incomoditat que produeix, avui en dia, veure com la taca es va fent més i més gran, sense aturall, destrossant el nostre paisatge més preuat (que, sembla, no estimat): la Serra de Montision. MÉS demanà si tenen tots els permisos en ordre i recordà que s'està excavant en zona ANEI (protegida), i la batlessa respongué que sí, que en casos de necessitat (extracció d'un material de construcció bàsic) es pot explotar una ANEI, amb una sèrie de condicionants com per exemple una compensació econòmica pagada per l'empresa explotadora que, tot i això, no repercuteix en el nostre municipi. I aquí va venir l'acord (de paraula): els grups municipals s'avengueren a demanar a la Comissió Balear de Medi Ambient que les compensacions s'inverteixin a Porreres. Tot i això, al ple de juny no es concretà cap moció: restarà pendent per aquest estiu, si algú se'n recorda.

PAPERERIA ALMOINA

Llibreria

Fotocòpies

Objectes de regal



C/. Almoína, 10
Tel. 971 16 80 19

i ara, Solarium

Non Estil
PERRUQUERIA I ESTÈTICA

UNISEX

PERRUQUERIA

extensions
tallats de moda
tints
banys de color
tota casta de metxes
moldejats
desarrissat
recollits
núvies
comunions
etc...

ESTÈTICA

depilacions
neteja cutis
decoració d'ungles
tint de pestanyes
moldejats de pestanyes
massatges
manicures
pedicures
maquillatges

**obert de dimarts a divendres de
9 a 12 i de 15 a 20 h
dissabte tot el dia**

C/ Passaratx, 114
Tel. 971 166 646 - PORRERES

EL NOSTRE PA DE CADA DIA (PORRERES ALS DARRERS TEMPS MEDIEVALS)



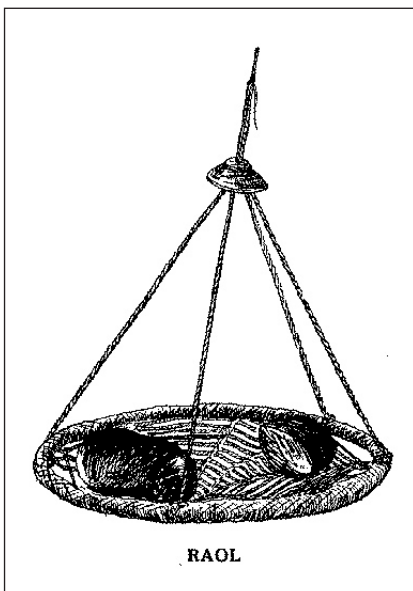
Maria Barceló i Crespi

El pa ha estat un dels aliments bàsics en la dieta humana. A Mallorca, el blat –com més bo millor– s'ha emprat per a la preparació del pa, encara que en temps difícils s'ha recorregut a l'ordi i a altres cereals, fins i tot al llegum de les faves com a substitutiu. L'autèntic pa mallorquí només conté farina, aigua i llevat.

El pa es feia a casa i era una de les tasques principals de les dones. Es podia coure tant a la pròpia llar com a un forn extern.¹

Per arribar al pa cuit es passa per tot un llarg procés que comença amb la sembra, la sega, el batre, el moldre...

A les cases porrerenques, i arreu de Mallorca, es disposava de tot un seguit d'estris per a la preparació, cocció i conservació del pa.



RAOL

Vet ací alguns exemples situats a la tardor medieval. Per mitjà dels pocs inventaris de bens porrerenques conservats per a aquelles dates i custodiats en els protocols notarials, coneixem el conjunt d'aquells estris, les seves característiques, així com el seu estat de conservació.

Noms, formes, materials i funcions han perviscut fins gairebé als anys seixanta del segle xx.² Molts dels atuellis feia anys que eren a les cases i, per això, el nom va acompanyat d'adjectius com vell, podrit, àvol, etc.

La farina es cernia mitjançant un *sedàs* que era aguantat per un *cernedor*. El *sedàs* era una tela clara a través de la qual es passava la farina i es triava. La *riscla* consistia en una peça llarguera de fusta, doblegada fins a unir-se els seus extrems i formar un cercle, que constituïa el bastiment d'un *sedàs*.

La *pastera*, moble rectangular i amb tapa, (una mena de caixa amb petges)

servia entre altres coses per pastar el pa. De vegades es disposava d'una giradora per remenar la pasta i d'una granereta per netejar el moble. La fusta emprada solia ser el noguer o el pi. Igualment, es podia pastar dins un llibrell.

El *llibrell* era un recipient de terrissa, a manera de plat gran, de forma troncocònica invertida, més ample que alt i que servia, entre altres coses, per pastar-hi. Variants de la paraula són gibrell i ribell.

Una vegada feta la pasta es procedia a *fènyer*, és a dir, treballar-la sobre una taula per donar la forma adient a cada peça, en aquest cas a cada pa.

El pa ja fet es portava al forn sobre una post a propòsit o un *fenyedor*. Era una post de devers un metre de llargària per dos palms d'amplada i sobre la qual s'hi podien *fènyer* els pans o les coques. També servia per portar els pans o les coques a coure al forn.

Després de ser cuit se solia col·locar sobre una *post*, dins una *panera* o sobre un *raol*.

El mot *panera* té diversos significats. D'una banda, era una post que es penjava del sòtil i servia per a guardar-hi el pa. D'altra banda, era un recipient fet de vímets, de joncs o d'esquerdes de canya entreteixits, de base rodona o oblonga, de boca més ampla que el sòl, que podia tenir anses i que servia per guardar-hi el pa.

El *raol* era una peça plana de forma circular, feta de llistons o de corda i sostinguda per tres o quatre cordellines convergents a un nus. Es penjava del sòtil del rebost i servia per guardar-hi el pa orejat perquè no es florís i, a més, impedia que les rates el rosegassin.



Graduat Social

Av. Bisbe Campins, 3

07260 PORRERES

Tel. 971 16 80 38

De vegades els pans cuits es tapaven amb unes tovalles anomenades *de pastar* o amb alguna altra tela.

Les cases més destacades podien comptar amb una estança específica per a l'elaboració del pa com era el pastador o la casa de pastar (habitació on es pastava).

S'han conservat molts pocs inventaris de bens de cases porrerrenques del segle xv. Els objectes que trobam relacionats amb el pa, però no tots, són aquests:

Andreu Mesquida *III posts de pastar entre àvols e bones, dues pasteres una bona altre vey, II sedassos* (1434).³

Pasqual Aulet disposava de: *I pastera pudrida, I fenyedor vey, una riscla de sedàs, una posteta per portar pa i I canyís per tenir pa* (1435).⁴

Antoni Mesquida tenia: *bun paner de verduchs de levar pa de taula* i a la casa de pastar es trobaven *une pastere ab sos petges vella, altre pastere velle sens cuberta, bun sadàs bo, dues riscles de sadàs, bun librell de pastar, dos fenyadós, une portedore velle de tenir ferine i dues posts de pastar sotils* (1489).⁵

A l'inventari de Tomàs Vicens sols s'esmenta *buna post de tenir pa larga* (1496).⁶

Miquel Feliu, prevere, conservava: *une panera de canyes e posts ab IIII petges*

gran migensera i dues posts de pastar velles (1498).⁷

Per la seva banda, Antoni Marimon, en el corral de ca seva, que havia un forn, tenia *buna pala de forn bona* i a la casa de pastar usava *buna pastera ab sos petges nova, buna panera de canyas vella* i una altra panera també de canyes (1509).⁸

A l'inventari de Martí Nicolau a la casa de pastar es relaciona: *buna pastera ab sos petges nova, buna panera de canyas vella i una panera de canyas* (1509).⁹

Si tenien forn, tant al corral com dins la cuina, els estris més emprats, i a la vegada necessaris, eren la pala d'enfornar, els brujons, la forca i l'escombrai.

La *pala d'enfornar*, de fusta, era una làmina rectangular o trapezoidal que, posada al cap d'un mànec llarg, servia per enfornar. Els *brujons* o *burjons* era un pal llarg acabat en ganxo que servia per remoure el caliu i atiar el foc de dins el forn. La *forca* era un pal acabat per un extrem en dues puntes, que s'emprava per ficar la llenya dins el forn. L'*escombrall* era un utensili format per un drap o feix de draps o feix de branques o d'herbes, posat a l'extrem d'un mànec llarg, que servia per escombrar el forn i netejar-lo de cendra abans d'enfornar.

Resulta de gran interès el nom dels objectes i de les feines que, sens dubte,



constitueixen una cabdal aportació lingüística al nostre patrimoni cultural.

¹A Porreres al segle xv hi havia el forn d'en Borronat. BARCELÓ CRESPI, Maria: "Sobre el carrer d'en Bononat", *Sobre Porreres*, I, Porreres, 2001, p. 96-97.

²Les definicions dels objectes provenen de la veu corresponent del DCVB.

³ARM, Prot. M-196, f. 274r.

⁴ARM, Prot. M-195, f. 68v-69r.

⁵ARM, Prot. G. 98, f. 221v-222r.

⁶ARM, Prot. G-99, f. 80v.

⁷ARM, Prot. G-98, f. 79v.

⁸ARM, Prot. G-161, f. 467r.

⁹ARM, Prot. G-161, f. 467v.

Bar Pub
ES FAROLET

**jaume
sastre
soler SL**
materials de construcció

ceràmiques i gres bigues imitació fusta
ciments saques aïllants canonades
lloguer de minicontenidors (Servei a domicili)

CARRER NOU, S/N
(SORTIDA CTRA. PORRERES-VILAFRANCA)
07260 - PORRERES
TEL. I FAX: 971 647102

DE MALLORCA A JERUSALEM: LA FASCINANT CRÒNICA D'UN PELEGRINATGE A TERRA SANTA EN EL SEGLE XVII

(PETITA SÍNTESE DE LA XERRADA REALITZADA DIA 28 D'ABRIL A L'AGRUPACIÓ CULTURAL DE PORRERES)

Francesc Melià Barceló



Estiu de 1654. Una comitiva integrada per tres franciscans mallorquins començà el llarg pelegrinatge entre Mallorca i Terra Santa. Els frares Joan Barceló i Joan Baltasar Salvà, juntament amb Miquel Garau (religiós de servei), llucmajorers tots tres, deixaren constància d'aquell fascinant viatge en una crònica: un llibre de 150 fulls, manuscrit i en català del segle XVII, que explica amb tot luxe de detalls el viatge des de Mallorca fins als Llocs Sants, l'estada a aquests llocs, així com el viatge de retorn tres anys més tard. El fet de romandre-hi tres anys els va permetre trescar, observar i prendre nota de manera minuciosa.

Un llibre que, a la tornada, es conservà a la biblioteca del convent de sant Francesc de Ciutat, però en algun moment i en circumstàncies difícilment constatables, en va sortir. Potser el fet que ho desencadenàs fou la desamortització de 1836 (de Mendizábal), atès que, segons les fonts franciscanes, abans d'aquest fet, el llibre restava encara allà. Sigui com sigui, acabà en els prestatges d'una

casa porrerenca i d'aquí la possibilitat de conèixer-lo i estudiar-lo.

La lectura i transcripció del document, així com el seu estudi i anàlisi han tret a la llum el que podem considerar una obra curiosa i interessantíssima. No tant pel que és, ja que s'inclou en una tipologia de llibre molt concreta i estudiada, sinó pel que es pot llegir a les seves pàgines. De fet, formaria part d'un gènere literari concret, el de «llibres de viatges» i més concretament, dels «llibres de pelegrinatge a Terra Santa». Perquè ens en puguem fer una idea: a l'Europa del segle XVI i XVII, entre manuscrits i obres impreses, es localitzen uns 250 relats;¹ pel cas espanyol, Robert Jones n'ha localitzat una quinzena;² Homs, quan es refereix als viatgers catalans o en llengua catalana, n'esmenta set.³ Un gènere literari que, precisament, visqué en aquells moments una època daurada. Resultava atractiu pel fet de ser un gènere multiforme que combinava descripcions geogràfiques, història sagrada, descripció de monuments, relat de costums de pobles llunyans, etc.

per l'avantatge d'estar tres anys a Terra Santa, els cronistes mallorquins adquiriren molta informació que anotaren sistemàticament. Fruit d'això, el llibre proporciona moltíssims detalls. Les informacions històriques, geogràfiques, de fauna i flora i del patrimoni cultural que visiten s'entremesclen amb descripcions d'aspectes nàutics, antropològics, de la vida quotidiana dels llocs i gents que observen, així com també els religiosos, econòmics o gastronòmics, entre d'altres. Tot això des de l'òptica d'uns visitants, catòlics i europeus, plens de prejudicis i que xoca frontalment amb la cultura i la religió del Pròxim Orient. Podem descobrir a través de la narració com eren llocs tan diferents com Gènova, Livorno, Alexandria d'Egipte, el Caire, Jerusalem i altres llocs de la Terra Santa sempre des de la diversitat de punts de vista.

Centrem-nos, per exemple, en el cas d'Egipte on ens delectem amb la descripció dels monuments de l'antic Egipte: els obeliscos, les piràmides —referides com a *agulles de faraó*—, la columna de Pompeu i les columnes de Cleòpatra (columnes del temple de Ra d'Heliòpolis portades a Alexandria); relació dels costums i formes de vida, com la manera de vestir d'homes i dones, els preus dels aliments bàsics o el costum de covar ous en forns; la descripció de les pròpies ciutats amb aspectes referits a la demografia, les malalties o la disposició dels carrers d'Alexandria i el Caire); referències a la fauna, especialment aquella més exòtica com els camells, les mones o els estruços; indicacions de la flora, amb

LLG FUSTERIA

LLITERAS GARI

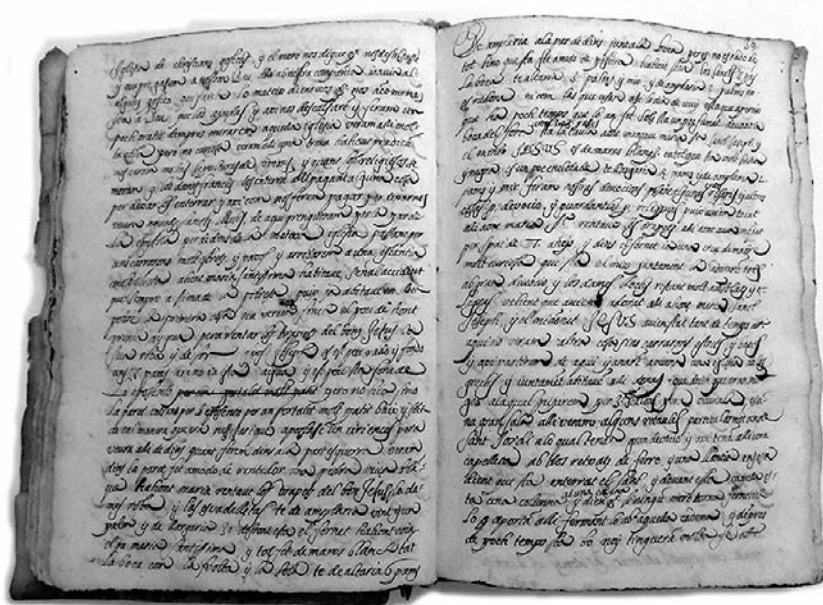
Portes i Cuines fetes a mida

C/. Major, núm 61 - 07260 PORRERES (Mallorca)

Taller: Ctra. Porreres - Montuiri, Parcela 250

Telef. i Fax 971 16 84 66

I és aquí on trobem la veritable riquesa de relat més enllà del comú en el gènere (centrada sobretot la descripció dels llocs sants i cerimonials). La qüestió és que bé pel seu interès o bé



referències a espècies com la *prunera* o *figuera d'Adam*, la *figuera de faraó* o el *garrover de les Índies*; o la descripció de fets assenyaladíssims com el relat de l'arribada al Caire de la caravana de la Kiswa, és a dir, el retorn d'un nombrós seguici de pelegrins provinents de La Meca i que havien portat la kiswa o tela negra que cobria la Kasba.

Menció a part mereix la descripció de l'itinerari. Bàsicament usaren vaixells comercials. Aprofitaven l'anar i venir de les naus entre el mediterrani occidental i l'oriental. Solien ser trajectes incòmodes, perquè no eren vaixells adaptats al trànsit de passatgers, amb l'afegit que els vaixells podien embarcar o desembarcar mercaderia, fet que solia reduir l'espai, fer més feixuga l'embarcació i alentir-ne el ritme.

En un primer moment, surten de Mallorca en direcció a Gènova, passen per l'illa de Menorca i voregen les costes del sud de França i del nord d'Itàlia. En aquest recorregut s'acosten o fondegem a ciutats tan significatives com Tàló, Savona i Gènova. Prossegueixen el viatge cap a Livorno des d'on s'embarquen

cap a Alexandria. En aquest trajecte s'acosten a les illes de Còrsega i Sardenya, voregen per la part sud l'illa de Sicília, s'acosten a les illes de Malta i illes adjacents, arriben a la Càndia (Creta) i des d'allí, voregen les costes nord-africanes (que anomenen Berberia) fins a Alexandria.

En un segon trajecte viatgen des d'Alexandria a Jerusalem. Des de la mil·lenària ciutat egípcia es dirigeixen a Rosseta, des d'on s'endinsen navegant a través del riu fins El Caire; d'allí a Damiat novament en vaixell des d'on s'embarquen altra volta fins a Sant Joan d'Acree, penúltim destí, atès que des d'allí arriben al port de Jaffa, port de pelegrins per excel·lència. Una vegada a Terra Santa prossegueixen el camí per terra, combinant trams caminant i d'altres cavalcant. En aquest darrer passen per la ciutat de Rama i arriben a Jerusalem, destí final des d'on realitzaran expedicions per reconèixer els sants llocs.

Pel que fa al viatge de tornada, els nostres protagonistes es trobaven aleshores a Natzaret, des d'on surten caminant en direcció a Caifa, prop del la

Muntanya del Carmel, per finalment embarcar-se cap a Sant Joan d'Acree. D'allí, passen prop de les illes de Creta, Malta, Sicília, Còrsega i Sardenya arriben a Livorno. De dit port s'embarquen cap a Marsella, des d'on faran el darrer trajecte fins a l'illa de Mallorca.

Finalment, hem d'afegir un darrer interès: filològic i lingüístic. Un manuscrit tan voluminós en català de Mallorca en una època en què no trobem gran quantitat de textos en la nostra llengua ens servirà per determinar qüestions d'estil, de llengua, de vocabulari. Un aspecte que resta en gran part per determinar i investigar.

Tot això configura, sens dubte, una obra que suscita interès molt variat on trobarien referències persones tan diferents com un arquitecte, un teòleg, un botànic o un economista. Una obra, a més, en la nostra llengua. Una crònica recuperada de l'oblit. En el segle XIX, Joaquim Maria Bover en la seva enciclopèdica obra *Biblioteca de Escritores Baleares*, s'hi referia com que «es obra digna de darse a la estampa por la cantidad, copia y variedad de noticias que continene».⁴ No hi puc estar més d'acord.

- 1 TOBLER, Titus: *Bibliographia Geographica Palaestinae*, Leipzig, 1867.
- 2 JONES, J. R. (ed.): *Viajeros Españoles a Tierra Santa (siglos XVI y XVII)*, Madrid, 1998, pàgs. 95-105.
- 3 HOMS GUZMÁN, Antoni: "Pelegrins a Tierra Santa. De l'època medieval al segle XVIII", pàgs. 19-29.
- 4 BOVER, Joaquim Maria: *Biblioteca de Escritores Baleares*, 1868, pàg. 68.



SABEU QUE...

Els coordinadors

...l'Agrupació Cultural acull un CDR? Sí! El Consell De Redacció! Els membres no concilien el so per la por de ser acusats de «rebel·lió» i «sedició» per part del jutge Llarena! Ja hem comprat una guia turística de Brussel·les... mai se sap!

...dins l'Ajuntament hi ha qualche «*español muy español*» que es dedica dia si dia també a desplegar només la bandera espanyola perquè la vegi tothom? Les de Mallorca i Balears, ben recollides! Sabeu que vol dir «nosa»? Idò això!

...Porreres es revaloritzarà molt? Aviat veurem Cabrera pel forat de sa gravera! És que, tanmateix...per què voleu turons? Només fan nosa! Suposam que no destruïran Montisio per què hi ha el santuari i els beatos i beates s'enfadarien molt! Convé despertar, vilatans!

...és ben trist que hi hagi algunes famílies que no vulguin acceptar l'oferta del Govern per enderrocar els nínxols de damunt les fosses que resten per exhumar? I això que els construïrien talment com ho tenen ara, gratis i amb una estructura més segura! N'hi ha que són caparruts.

...estaria molt bé que la pàgina de facebook «un estiu de concerts a Porreres» estàs activa tot l'any (canviant el nom) per centralitzar la difusió d'actes i esdeveniments que tenen lloc a la vila? Una sola pàgina per saber tot el que es cou!

...encara no sabem de què serveix haver fet una rampa nova a la porta lateral d'entrada a Ses Forques si no s'obre la barrera els dies de partit?

...entenem encara manco que quan es van fer obres i es va asfaltar el pàrquing de Ses Forques no s'arreglès el problema dels bassots i acumulació d'aigües? Cada vegada que hi plou es converteix en una piscina...i gratuïta, no com la que hem pagat entre tots!

...el vídeo que ha preparat l'àrea de turisme de l'ajuntament és molt guapo? Llàstima que només fem coses com aquestes de cara al turisme! No hauríem d'acabar també saturats, com gairebé tota la nostra illa.

...la família de l'enyorada Aina Sansó ha donat a l'Escola de Mallorquí de Manacor el seu arxiu de material sobre els cossiers que havia arreglat al llarg de la seva vida? Tot un exemple de compromís amb la investigació i la cultura popular del nostre país! Gràcies!

...segons un diari, per culpa de l'exministre Montoro i dels preus del lloguer a Mallorca els policies nacionals no poden venir a treballar? 52 places buides de les que s'han sol·licitat des de les nostres institucions! Però eh!, no vos preocupeu: si organitzam un referèndum d'independència aviat en tendrem tota l'illa plena, de policies!

...a les Illes Balears tenim el lloguer més car d'Espanya? Aquells que diuen que el lloguer turístic no n'és una de les causes...s'ho poden fer mirar!

...encara hi ha aturades de bus dins Porreres sense «marquesines» per parar el sol i seure-hi mentre s'espera la camiona?

...l'il·lustre porrerenc Joan Mesquida Ferrando, «*ex-kefe*» dels «*piolins*» (utilitzant el llenguatge popular) ha abandonat el PSOE perquè troba que són massa poc contundents davant els independentistes? Però no passeu pena, ja hi ha «*ciudadanos*» que el festegen! Però ara que pinten poc...potser se'n peneix!

...des de les inundacions de 2016-2017 no hi ha paret que separi la vorera de davant l'estació amb el tros de davant? Convé posar-hi remei abans que passi una desgràcia.

...fa unes setmanes va pujar l'atur a Inca? Idò sí! Na Maria Salom ha quedat fora feina! I nosaltres que ho celebrem!

...algunes tapadores de clavegueram del C/Almoïna són de l'Ajuntament de Son Servera? Se veu que per allà deuen sobrar! Ja us hi fixareu!

...els seguidors del futbol porrerenc podem estar ben contents enguany? Ascens de la U.E. Porreres masculí a 1a regional, una bona temporada de l'equip femení, i el gran any de Joan Sastre amb el Mallorca. Quasi res!

...la presidenta Armengol quan escriu al nou president espanyol a les xarxes socials «*lo hace en castellano*»? No fos cosa visibilitzem la nostra llengua!

...no seria de demés que els bancs de l'avinguda Bisbe Campins i de plaça tenguessin respallter? I si es subjectessin bé al terra ja seria «l'hòstia amb prebes»!

...a Porreres estam a la posició 51 de Balears (de 61 municipis de més de 1.000 hab.) i a la 1.016 de tot Espanya en renda bruta/habitant? Els pobles de la Serra, primers. Almanco guanyam a Vilafranca, Lloseta, Felanitx i sa Pobla! «Que no se digaaa!»

...un diari deia l'altre dia que l'Ajuntament ha interposat 3 multes per valor total de 5.000€ per tirar fems o restes d'obra a foravila? De poc serveixen, perquè a Ses Planes i Son Monegrí sempre seguit hi ha un bon caramull de fems. Quan la gent és bruta...

...seria positiu per a tothom fomentar que els petits i joves anessin i tornessin d'escola a peu o en bicicleta? Més que res, per allò de reduir la «cultura del cotxe», fomentar l'exercici físic i no col·lapsar sortides i entrades a escoles i institut. Ens convé fer un pensament! I fer un poc més de cas al pla de mobilitat sostenible...



“F”, MANTENINT VIVA LA FLAMA

Miquel Garcia Segura - Grup Foganya



Els dies 21 i 22 de l'abril passat el grup Foganya va representar a l'auditori de Porreres l'obra teatral “F”, resultat d'un projecte obert i participatiu amb voluntat de donar cabuda a totes les persones desitjoses de formar-hi part.

L'obra s'ha basat en una selecció de textos –coordinada per Margalida Cortès– a partir de creacions dels grups T de teatre, El Tricicle i d'Esteve Barceló (El provador), tot sota la direcció i l'acompanyament de Tomeu Blanch Veny. Els textos originals s'han reinterpretat i reelaborat mitjançant el joc fins arribar a un producte o esquetx final, al qual se li ha donat un títol començat amb la lletra F, simbolitzant, en aquest cas, el camí teatral que ha anat traçant el Grup Foganya, mentre mantenien viva la flama que van encendre el mestre Jaume Rosselló i un grup de joves, ja fa d'això quaranta anys.

Després de dos dies amb molta d'assistència, la recaptació d'aquesta, un total de 1.500 euros, es va donar en benefici del projecte educatiu de suport a la gent refugiada, Escoles de Catalunya.

Cal fer menció i agrair el treball realitzat pel personal de l'auditori, Apol·lònia Roig, Biel Salleras i Jaume Salleras, així com felicitar l'Ajuntament de Porreres per haver cedit l'Auditori Municipal i per totes les facilitats que ens ha donat.

Volem també aprofitar aquestes línies per retre homenatge al mestre Georges Laferrère (1948-2018), artista i pedagog teatral que va lluitar durant tota la seva vida perquè el teatre estàs dins de l'aula escolar. La teva màgia, estimat Georges, s'ha fet nostra i la continuarem repartint com tu feies. Bon viatge mestre!

floristeria i jardineria

CanMurtó

COMPOSICIONS FLORALS
PER A NOCES, COMUNIONS
I TOT TIPUS DE CELEBRACIONS

C/ Sa Galla, 92 - 07260 PORRERES
Tel. 971 647 053 - Mòvil. 689 689 667
Fax. 971 647 053



Anàlisis Clíniques

Antònia Sastre Barceló
Farmacèutica

Consulta: Dilluns i dimecres
de 8:30 a 10 hores

Carrer l'Almoïna, 49
Tel. 971 64 70 84

Assegurances: Adeslas, Asisa-Muface, Agrupació Mútua, Axa-Mare Nostrum, Imeco-Caja Salut, Groupama, L'Aliança, Novomedic...



LA FILHARMÒNICA RECUPERA ELS ANTICS HELICONS

Gabriel Martorell Lliteras i Petra Picó Ximelis



Ens acostam a les festes de Sant Roc i la Filharmònica recupera una de les parelles d'instruments més estimades i recordades de la banda, els helicons. Recordades sobretot, ja que la seva presència no passava desapercibuda en cap de les desfilades de la formació fetes des de principis del 1900 i oblidades ara fa més de 30 anys. És per això que un grup de músics han posat fil a l'agulla i, gràcies a l'ajut dels socis de la filharmònica, han convertit en una realitat la recuperació dels antics instruments.



L'helicó és un instrument de vent metall de grans dimensions, forma part de la família de les tubes i la seva característica principal és que l'instrumentista es troba envoltat per l'instrument. A dia d'avui han estat substituïts per les tubes (instrument del mateix registre que l'helicó, però molt més versàtil, popular i còmode per l'instrumentista). De fet,

poques bandes de música de Mallorca segueixen desfilant amb els helicons; llevat de Pollença, no hi ha record entre els músics que hi hagi cap altra banda que els estigui utilitzant dintre d'aquests darrers 10 anys o els tingui en actiu ara mateix.

El motiu de per a què aquests instruments poc a poc anaren desapareixent és divers, creim que majoritàriament es deu al fet que la major part del repertori és per a tuba i la forma de l'instrument no ajuda a poder tocar d'assegut d'una manera còmode o més natural per a concerts. Per altra banda, sí que són una millor opció que la tuba en les desfilades, ja que l'orientació de la campana és a l'eix horitzontal i, per aquest fet, augmenta així la seva sonoritat en comparació amb la tuba, la campana de la qual és totalment vertical. També cal dir que els fabricants a poc a poc l'han anat eliminant de les seves carteres d'instruments i el més semblant que hi trobam és la seva evolució, el sousàfon. El sousàfon és, a dia d'avui, típic en for-

macions de bandes de música americanes, sobretot en desfilades del país nord-americà, però a diferència de l'helicó, la seva campana fa dos girs peculiars d'aproximadament uns 45 graus, per tal d'orientar la campana frontalment, en la mateixa direcció que el músic avança.

Si es fa un recorregut per les imatges antigues de la banda, un se n'adona que els helicons són uns instruments presents en pràcticament totes les formacions musicals. La primera fotografia de la banda data de principis del segle xx, concretament, l'any 1915, al lloc sagrat, i ja hi apareix un helicó. A partir d'aquí fins al 1987, en qualsevol fotografia hi trobam un o dos músics tocant els helicons.¹

L'últim que va tocar l'helicó com a instrument propi fou Gabriel Mas Ferrer cap a l'any 1987. Segurament ell és un dels quals durant més temps van tocar l'helicó com a instrument propi. De fet, alguns dels músics més majors només l'han vist tocant aquest instrument. A part de Gabriel Mas Ferrer, hi ha cons-



Placa de toros de Palma, anys 30. Extreta del llibre de la banda. Arxiu Bartomeu Gari Salleras



**Banda de Música
la Filharmònica Porrerenca**

tància que foren tocats per altres antics músics de l'entitat, entre ells –ordenats de més antics a més recents–: Josep *Cremo*, Antoni Picornell Melià *Vila*, Gabriel Mas Ferrer *del molí d'en Mas*, Jaume Barceló Barceló *Fama* i Joan Picornell Manresa *Vila*. Els músics que possiblement tocaren els helicons, però que no hi ha documentació o fotos que ho puguin demostrar foren Bartomeu Vaquer Julià *Picarola* i Sebastià Noguera, ambdós, com els altres abans llistats, formaven part de la «part greu» –tal i com es coneixen a la banda els músics que toquen la tuba o baix– i, segurament, en algun moment puntual van posar-se l'helicó damunt la seva esquena. També és bastant possible que hi hagi algun altre músic que ha tocat els helicons de forma molt puntual.²

Al voltant dels anys 30, els músics que tocaven l'helicó eren Josep *Cremo* i, segurament, Bartomeu Vaquer. En els anys 40, aquests passaren a Antoni Picornell, Gabriel Mas Ferrer i Sebastià Noguera. Més endavant, cap als anys 50, s'hi va afegir Jaume Barceló i al voltant dels anys 70 s'hi afegí també Joan Picornell. En tots aquests períodes no està clar quin músic tocava el segon helicó; Gabriel Mas era fix amb l'instrument i, segurament, si s'havia de tocar el segon helicó ho adaptaven segons les necessitats. Als anys 70, la banda va comprar al manco un baix i apareixen



Cercavila als anys 50. Extreta del llibre de la banda. Arxiu Jerònia Mas Moll.

els dos helicons (Joan Picornell i Gabriel Mas) i un baix (Jaume Barceló). Finalment, als anys 80, només va quedar un helicó en actiu, que sempre era tocat per Gabriel Mas, fins que va deixar la banda cap a l'any 1987. En la fotografia inferior de la celebració del 25è aniversari de la construcció de la carretera de Montisyon podem veure Gabriel Mas i Joan Picornell tocant els dos helicons.³

Els dos músics encarregats de la seva reparació seran Tomeu Mora Mesquida i Francesca Nicolau Ribot i ens transmeten la seva il·lusió i ganes de recuperar-los. De fet, els dos tubes de la banda sempre han vist en els helicons una motivació afegida per recuperar-los i poder-los tocar algun dia. Ells dos, juntament amb Cristòfol Barceló Amengual, s'han encarregat de fer-los nets i tenir-los a punt per al proper Sant Roc.

A part d'agrair la feina realitzada per Tomeu Mesquida, Francesca Nicolau i Cristòfol Barceló, també es vol agrair la motivació expressada per molts dels músics més majors de la banda, la il·lusió de molts dels músics per recuperar instruments antics, juntes directives i el tècnic de reparació d'instruments que

va portar la reparació d'aquests. Gràcies a tots ells es van poder arreglar els helicons i aquest Sant Roc seran els protagonistes de la banda. Uns agraïments especials han de ser també per a Cristòfol Font Cerdà que, a part de col·laborar amb aquest article amb la recerca d'informació, ha estat una de les persones més actives en aportar informació per facilitar-ne la recuperació. I també, molt especialment, volem donar les gràcies als socis protectors de la Filharmònica Porrerenca que, amb el seu ajut desinteressat, ens possibiliten el fet de poder mantenir i conservar el patrimoni de la Filharmònica. Gràcies a tots!

Ens veiem a les properes festes de Sant Roc amb els helicons! Esperam que ens puguin acompanyar durant molts més anys!

1 Veure fotografies.

2 Informació extreta del llibre *La Filharmònica Porrerenca. Estudi històric 1856-2006*, de M. Barceló, F. Melià, M. Nicolau i J. Ballester; el llibre *Porreres, desfilades de dia, afusellaments de nit* de B. Garí i una entrevista amb Joan Picornell Manresa i Josep Font Juan, antics músics de la Filharmònica Porrerenca.

3 *Ibidem*.

EL DARRER PRESONER DE CAN MIR

Bartomeu Garí Salleras



Ens trobarem dins la nau d'Agromart. Anava elegant, amb capell i bastó. El seu posat amagava que fos una persona quasi centenària. Havia vingut amb els seus companys de la Llar d'Ancians de Palma. Era Gabriel Riera Sorell (Sant Joan, 1919), el darrer presoner de Can Mir. D'una manera molt distesa i sempre amb un somriure a la cara començarem a parlar. Gabriel recordava quan a finals del mes de setembre



de 1936 fou detingut i empresonat a la terrible presó de Palma instal·lada a un magatzem de fustes i ferro que estava situat just al costat de l'estació del tren de Sóller, la presó *Estaciones*, més coneguda com Can Mir.

«Dos falangistes maonesos vingueren a cercar-me ca meva, a ses Cadenes a s'Arenal de Lluçmajor. Tot dos eren *matons*. Al poble n'hi havia quatre, la gent ho sabia. Mai he pogut entendre com una persona pot acabar amb la vida d'una altra per motius ideològics. Jo tenia 18 anys i era membre de les Joventuts Socialistes. Em dugueren a la comissaria de Policia de la plaça de Santa Magdalena a Palma, prop de l'Hospital General. D'allà em portaren a un quarter de Falange. No em donaren ni un tros de pa. El capvespre em tancaren a la presó de Can Mir. Vaig entrar amb un altre jove que, més endavant, fou assassinat. El varen treure».

La primera impressió de can Mir fou la pols: «Era un magatzem molt gran, sense cel·les individuals. T'amollaven allà dedins, no et donaven ni mantes ni roba, res de res. Mon pare hi estava tancat i em va fer un lloc. Record el núvol de pols permanent dins el qual malvivíem». L'alimentació també era pèssima: «moniatos i mongetes que es cuinaven dins unes olles molt grosses amb dos dits de brutor. Els primers dies quasi no vaig tastar res, però no em va quedar més remei que adaptar-m'hi». Dins el centre penitenciari els presoners s'organitzaven per pobles. Els grups es deien repúbliques; la República: el somni de les perso-

nes que estaven acusades de rebel·lió i sedició. Gabriel Riera admira la bellesa del santuari de Montisíon, però no vol saber res d'esglésies, ni de monges ni capellans. És un republicà de soca-rel convençut que si la República hagués fet camí a Espanya tot hagués anat molt millor: «Tothom podia votar i triar el que més li convenia. Les dones, també. Ja em diràs quina forma de govern és millor que la que defensava la República. Llavors va esclatar el Moviment».

Amb la guerra començaren les execucions extrajudicials. Les víctimes s'acaramullaven als cementeris de Palma, Porreres i Son Coletes a Manacor. Ben aviat es feren famoses les tretes de presó: «Las noticias que recibíamos en la prisión eran cada vez más pesimistas. La parada de un coche en la calle era para nosotros un sobresalto».¹ Gabriel Riera no va viure la pressió psicològica terrible de les tretes de Can Mir que ocasionaren centenars d'assassinats, molts dels quals s'executaren el *parapeto de la muerte* de la Creu de Porreres, però molt aviat va assabentar-se que Porreres era un dels pobles on es vessava sang innocent. A principis de desembre de 1936, quan obrien els primers camps de concentració a Mallorca, Gabriel Riera fou traslladat de la presó:

«El mes desembre de 1936 varen obrir els primers camps de concentració i em traslladaren a la unitat de treball forçat situada a l'actual balneari dels Banys de la Font Santa de Campos. Érem devers tres-cents que veníem de les presons de Can Mir i del castell de

Bellver. Al camp de concentració hi havia un guardià falangista que era porrerenc. Quan m'acostava al fil de ferro sempre em repetia el mateix: *Em diuen en quaranta-dos, sap el perquè jovenet? A Porreres he matat quaranta-dos rojos*. Sempre bravejava d'aquest fet».

Un esgarriós testimoni que fou corroborat per un altre pres del camp de concentració. Em refereix al qui fou el regidor del Front Popular de Palma, Lamberto Juncosa Iglesias, germà de l'arquitecte

Enrique Juncosa que feia pocs mesos havia projectat la nova escola Graduada de Porreres. Ell un vespre va escoltar les paraules del sanguinari camisa blava de Porreres: «Parece mentira que a este Juncosa no se lo cargaran en Palma siendo teniente alcalde. Si una noche sale a la zanja, yo me cuidaré de hacer justicia». Uns dies després, ambdues persones compartiren una sinistra conversa dins una petita habitació del camp:

«He sabido que pensáis pegarme un tiro. El cabo se quedó un poco perplejo», però ben aviat va reaccionar: «No me negaréis que a un porrerense le ha de extrañar que siga viviendo un teniente de alcalde de Palma. En Porreres, las izquierdas tuvieron 68 votos y nosotros matamos a 70, para que no quedara ni un simpatizante. Del Ayuntamiento, ni hablar, desde el alcalde al último concejal, no dejamos ni uno».

Seguidament, va explicar la sistemàtica repressora que es practicava al sinistre local de Falange situat al primer pis de l'actual cafè de can Miquel:

«Primero los hacíamos comparecer a una especie de tribunal que construimos, formado por tres de nosotros. Estábamos sentados tres una mesa tapada con un mantel negro y dos candelabros y como lo que interesaba en primer lugar era limpiarles la lengua que tantas blasfemias había soltado, les hacíamos tragar un buen vaso de aceite de ricino. Luego les pegábamos cuatro tiros a los pies para hacerles bailar y que el aceite hiciera efecto y cuando se cagaban de miedo, entonces les dábamos el tiro de gracia».

La conversa acabà amb unes paraules amenaçadores: «si perdemos esta guerra, podéis estar seguros que no quedarà en pie ninguno de vosotros, porque os pasaremos por las armas». La guerra ho canvià tot, havia transformat persones amb bèsties desitjoses de sang i poder. Gabriel Riera fou traslladat a diversos camps de concentració de la península fins que va aconseguir emigrar a l'Alger. Quan arribarem a aquest punt de la conversa, la seva cara s'il·luminà:

«Campos, Ses Salines, Colònia de Sant Jordi, el port de Sóller, Pollença, Manacor... vaig passar quatre anys "picant pedra a punta pala". Des-

prés em tancaren a un camp de concentració prop de Madrid i a Tetuan. En aquest lloc, juntament amb uns companys, intentàrem fugir i passar la frontera, però no ens va anar bé, ens agafaren i ens traslladaren al camp de Cerro Muriano a Còrdova. Allà vaig emmalaltir. Ho vaig passar molt malament. L'any 42 em posaren en llibertat i vaig tornar a Mallorca, però no era el mateix, a ca nostra érem quatre germans, tots fèiem feina i just podíem menjar. Vaig decidir emigrar a l'Alger, foren els anys millors de la meua vida».

El compromís i els testimonis de les víctimes de la repressió ens han servit per explicar l'eliminació de persones. Una repressió

que la maquinària franquista es va encarregar d'amagar i minimitzar. Tot plegat fou un dels condicionants pels quals em decidí a fer feina amb aquest tema. La meua intenció és seguir investigant d'una manera silenciosa, persistent i, al mateix temps, estar al costat del somriure compromès de Gabriel Riera Sorell o de la lluita per aconseguir restablir la memòria del seu pare i dels germans Antoni i Climent Serra Blanch. Moltes gràcies a Catalina Sastre Fuster i Simó Tortella Sbert per facilitar-me l'entrevista.

¹ Memòries de Lambert Juncosa Iglesias: *Del recuerdo de mis recuerdos*.

ELS NOMS DELS OCELLS I PORRERES

Joan Melià Garí



L'any passat es va publicar un llibre d'aquests que causen admiració per la feina que hi ha darrere i pel rigor que els autors hi han posat. Em refereix a l'*Atles ornitològic de les Illes Balears*, de Cosme Aguiló i Antoni Mestre, editat conjuntament per l'Institut d'Estudis Catalans i la Conselleria de Transparència, Cultura i Esports del Govern de les Illes Balears.

Els autors, un lingüista i un ornitòleg prou coneguts en els seus àmbits de treball científic, varen començar a fer feina en aquesta recerca als voltants de l'any 1989, però és a partir de 1996 que l'estenen a tots els territoris insulars. Tant si agafam com a punt de partida una data com l'altra, són molts d'anys de dedicació i de pacient espera dels qui n'èrem coneixedors, ansiosos de veure'n el resultat. Com ha quedat demostrat, ho ben pagava.

Han estat 501 enquestes que han servit per a recollir els noms dels ocells a partir d'informadors de les quatre illes majors, tots d'edat superior als seixanta anys. En total, són els noms que corresponen a 148 espècies i a 2 subespècies, segons la informació que ens ofereix Joan Veny al pròleg de l'obra. S'hi apleguen 171 mapes en què hi ha representats els noms recollits als diferents pobles. Cada mapa va acompanyat d'una fotografia, el nom científic i algunes explica-

cions més sobre l'au a què fa referència el mapa. Hi ha alguns ocells que tenen el mateix nom per tot el territori (*verderol* o *perdiu*, per exemple), però n'hi ha d'altres que es poden anomenar de més de mig centenar de maneres (en són exemples el *cap-sigrany*, el *xàtxero*, l'*enganapastor*...).

Entre els 651 informadors entrevistats n'hi ha hagut vuit de Porreres: Miquel Julià Font (*Barral*), Gabriel Julià Mas (*Melià*), Jaume Lliteras Mestre (*des Rafal*), Miquel Mesquida Colom (*Capità*), Jaume Mestre Xamena (*de la Real*), Antoni Miralles Mesquida (*de can Pau Coix*), Sebastià Nadal Mulet (*Mulet*), Antoni Rosselló Mestre (*Cion*). Gràcies a la seva aportació, apareixen denominacions porrerenques d'ocells en 78 mapes. En alguns casos és un sol nom (*guàtlera*, *garsa*, *milana*, *fotja*, *juia*, *puput*, *titina*, *rupit*, *rossinyol*, *tord*, *butzac*, *busqueret*, *ferreric*, *catsèmp* (recollit només a Porreres i a Montuïri), *teulader*, *verderol*, *carbonereta*, *bortolana*, *sól·lera*, etc.), però, de vegades, dins el nostre poble mateix hi ha més d'un nom per al mateix ocell (*gallina de mar* i *gavina*, al costat del castellanisme **gaviota*; *colom salvatge*, *colom de penyes* i *colom de penya*; *mussol* i *mussol de soca*; *berello*, *vellerol* i *ploví*; *xàtxero groc* i *xàtxero reial*; *pàssera* i *pàgera*; *tord card* i *tord cellat*; *en-*



clotxamosques i *enclotxamosques*; *verderoli* i *gafarró*; *trencapinyes* i *bectort*;

En resum, és una obra important, no només pel que fa a l'ornitologia, sinó també en relació amb la llengua i amb la cultura popular. D'altra banda, també pels qui volem conèixer aspectes concrets de Porreres; és una obra que se suma a moltes altres obres, també essencials en l'estudi de la llengua catalana, a les quals hi han contribuït informants de la vila. Només per esmentar-ne alguns exemples, podem referir-nos als treballs de camp de la primera meitat del segle xx d'Antoni M. Alcover i Francesc de B. Moll en què es van entrevistar porrerenques per als treballs del seu diccionari i de Joan Coromines per al diccionari d'onomàstica; i més recentment, els de Joan Miralles, sobre fonts orals, i de Jaume Corbera, sobre dialectologia.

SEBASTIÀ VIDAL MAS

Caterina Gornals Miralles



En Sebastià Vidal Mas de *Can Vidal*, va néixer a Porreres el 1944. Va anar a escola fins als 6 anys a les monges de la Caritat i després va passar a l'escola pública. Amb 10 o 11 anys anava a Felanitx a fer el Batxillerat laboral i, finalment, va anar a estudiar a Palma. Estava al Seminari Vell i estudiava a l'Escola d'Arts i Oficis, on va aprendre l'ofici d'electricitat industrial. Ja amb 19 anys va haver de fer la mili. La feia al Parc d'Artilleria 91, que estava a Palma devora el pont del tren.

El temps que pas amb en Sebastià, xerrant del món de la fotografia, hi ha n'Apol·lònia Barceló de *Can Peixet*, la seva dona i amb qui ha dut el negoci familiar durant tants anys.

Vares fer feina relacionada amb l'electricitat?

Quan vaig acabar la mili vaig fer feina un any a Electrofil, però feia de representant. Tot i així els caps de setmana feia d'ajudant a un fotògraf que estava a les Rambles de Palma.

Per què vares triar la fotografia?

Mon pare era fotògraf i jo des dels 16 anys li ajudava, anava compaginant els estudis i la feina amb ell. La fotografia m'agradava molt i com que mon pare tenia el negoci arrancat vaig començar a fer feina amb ell i així el vaig seguir duent.

Et vares formar com a fotògraf?

Amb mon pare vaig aprendre moltíssim, però formàvem part de l'Associació Balear de la Imatge (ABI) i vaig poder fer molts seminaris, els quals em permetien una formació contínua. Els ponents eren gent de fora que duïen models, exposaven càmeres i així podíem anar perfeccionant-nos.



Quants d'anys ha funcionat aquest negoci, que ara ja no tindrà continuïtat?

Fa molts d'anys. Com ja he dit, el va iniciar mon pare. Ell, Toni Vidal, va anar a Palma a aprendre a revelar fotografies i va muntar a casa seva, al carrer Veiet, una habitació per fer fotografies i revelar. Després, l'any 1954, va obrir aquesta tenda a l'avinguda i ja no hem tancat mai. Jo m'hi he dedicat 60 anys.

Si ho recordes, quina va ser la primera fotografia que vares fer?

No, la primera fotografia no. N'he fetes moltíssimes i abans de dedicar-me només a la fotografia ja en feia per casa. Però sí que record el primer reportatge que vaig fer. Va ser la boda de na *Toeta* i en Joan *Puça*, quan només tenia 16 anys.

I la primera càmera que vàreu tenir la recordau?

Sí, la primera càmera analògica va ser una Contesa Seis Icon i la primera càmera digital la vàrem comprar el 2002 i era una Minolta Dimage 7i. Després, l'any 2006, vàrem comprar la Canon Mac II. Però record especialment la càmera que

teníem per fer les fotografies de galeria. Era una càmera d'estudi de fusta que mon pare va anar a comprar a Barcelona, amb l'objectiu Anastigma 1:4.5 Hermagis Paris N°137529. Funcionava amb els negatius de placa de vidre.

Al principi, amb la càmera digital només fèiem les fotografies de carnet.

La fotografia ha canviat molt amb els anys. Quin canvi destacaríeu?

Sí, ha canviat molt. Abans per fer fotos havies de ser professional i teníem un carnet i, si no el tenies,

no podies fer reportatges. A més, havies de saber controlar la llum, saber el negatiu que duïes, el temps d'exposició que necessitaves per fer una bona foto i només podies fer una fotografia. Ara tothom pot fer fotos, sigui amb càmera o mòbil, i pots fer moltes fotografies per després triar la que més t'agrada. A més, no has de controlar gairebé res, només disparar.

Després d'això, com veieu el futur dels fotògrafs?

La veritat és que difícil i un poc negre. Ara, amb les noves tecnologies, els ordinadors, les impressores... tothom es pot fer les seves fotografies. De cada dia els adults en saben més i els nins i nines són uns experts. Es fan fotos, s'envien per WhatsApp i en pocs segons la pot veure molta gent. Les càmeres digitals i els mòbils han donat moltes facilitats. També s'ha de dir que ens conformem amb mirar la fotografia, molt poca gent fa àlbums i, la gent que en fa, ho solen fer ells mateixos, amb un dels programes que es poden descarregar gratuïtament.

Ens podeu explicar quin era el procés que s'havia de seguir perquè les per-

sones poguessin tenir una fotografia en les seves mans?

El primer que s'havia de fer era venir a l'estudi i només se feia una fotografia, per tant havien de venir ben pentinats i composts. Entre que es feien la fotografia i la podien veure i tenir a casa seva passaven uns 8 dies.

Al principi els negatius eren de vidre i es compraven per unitats, després es va passar als clixés, que eren de plàstic, però també anaven per unitats, i finalment va sortir el rodet. Amb l'aparició del rodet la fotografia va avançar i ja no era tan car.

Una vegada feta l'exposició i tenir la imatge al negatiu anava al laboratori, que era una habitació obscura. Allà es posava el negatiu a l'amplificadora per poder augmentar la imatge segons el que es volia, es posava el paper i donava uns segons de llum directe. També es podia posar a la tiradora, que era una còpia directe sense canviar les dimensions.

A continuació, es feia el procés del revelat. Es posava el paper dins una cubeta on estava més o menys temps segons els colors que es volien aconseguir i, una vegada tret, s'havia de rentar amb aigua. El següent pas era el fixador, allà hi estava uns 10 minuts i es tornava a passar per aigua. Finalment, es col·locava la imatge als eixugadors perquè no quedés seca i no fes marques; depenia de la temporada i la calor que feia, però més o manco hi estava un dia.

Quan utilitzàvem els negatius de 135 mm ho revelàvem aquí, però després vàrem passar a altres tipus de negatius com el 4.5x6 amb una càmera Norita, el 6x6 amb la Hassel Bled o el 6x7 amb la càmera Manilla, i quan les imatges havien de ser en color ho enviàvem a un laboratori.

I per muntar un àlbum?

També ha canviat. Per muntar un àlbum primer revelàvem les fotografies. Si eren en blanc i negre ho feia jo i després quan ja varen passar a ser en color ho envià-

vem a un laboratori. Després anàvem full per full col·locant i aferrant les fotografies. Ara ja es posa una maquetació a paper digital i es pot imprimir.

Hi ha alguna anècdota curiosa que vos hagi passat en tants anys de feina?

Anècdotes n'hi ha bastantes, però la que sempre recordem és un dia que vàrem anar a Palma a fer un reportatge de nuvis. La missa era a la capella de l'Hospital Militar —a la cantonada del carrer dels Oms amb el carrer de Sant Miquel— i, com que era Nadal i hi havia mercadet, la núvia ja ens havia dit que el més pràctic era aparcar al pàrquing. Quan va acabar la missa havíem d'anar al Parc de la Mar a fer un parell de fotos, però no sabem què va passar i vàrem estar més d'una hora esperant per sortir del pàrquing dins el cotxe. Hi havia embós i no anàvem ni endavant ni enrere. Encara no hi havia mòbils i no podíem avisar als nuvis. Quan vàrem arribar, els vàrem trobar ben nerviosos, ja que pensaven que havíem tingut un accident.

Una altra anècdota ben curiosa també és el que em va passar un dia fent un reportatge a Montsió. Jo sabia que al rodet de fotografies que duia n'hi quedaven poques i després d'haver anat a casa de la núvia, abans d'entrar a l'església, encara no s'havia acabat. Jo trobava que no era normal i vaig pensar d'obrir la càmera a veure què passava. La sorpresa va ser que no duia rodet! Així que després de la cerimònia vàrem tornar a casa de la núvia per fer els moments més importants: perruqueria, vestir-se i entrega de ram; així ho varen tenir tot.

Hi ha alguna fotografia que sigui la vostra preferida?

N'he fetes tantes que és molt difícil triarne una. Totes les he fetes amb la millor predisposició i ganes que un fotògraf hi pot posar. Hi ha moltes fotografies antigues de Porreres que circulen sense autor que estan fetes per mon pare o per jo.

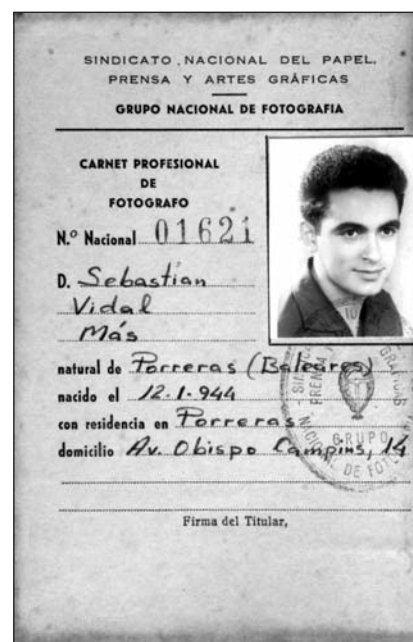
Vàreu fer una exposició de fotografies al 2001, què hi vàreu exposar? N'heu fetes més?

No, només hem fet l'exposició per sa Fira del 2001, no tenia temps de preparar exposicions. Aquella exposició es titulava *A lull d'un porrerenc* i hi havia exposades fotografies de l'arxiu iniciat per mon pare el 1942 i continuat per jo fins aquell any.

I ara de jubilat, a què dediques el teu temps?

La veritat és que pas molt de gust de revisar i compondre els arxius. Mirem tot el que tenim, ho anem component i ordenant. Però també som membre de la columbòfila de Porreres. Els coloms misatgers han estat sempre una de les meves altres passions, n'he tengut sempre i ara tenc més temps per dedicar-hi.

Per acabar, en Sebastià i n'Apol·lònia ens expliquen que és una feina que han fet molt a gust durant tots aquests anys i han pogut fotografiar els millors moments del poble. Sinó, qui és que no recorda en Sebastià esperant amb la càmera penjada a tots els actes per tal d'immortalitzar aquell moment?



L'OBTURADOR

Francesc Servera Veny



CONCURS FOTOGRÀFIC



1. Caterina Lliteres Roig: "I és clar, és cert que quan et trobes una casa de colors enmig del desert desperta certa curiositat i alegria. Ara bé, la Curiositat arriba quan descobreixes que és l'amagatall de l'Alegria."



3. Xisca Garí Blanch:
"M'agrada com tu me mires
jo t'entenc sense mirar
I es meu cor és una festa
de carrers enramellats"



4. Joan Petrus: "Pols de vida"



Abans d'anunciar el tema del proper concurs fotogràfic, volem donar les gràcies a tots els participants i a totes les persones que han votat les fotos a través del facebook de la revista. Suposam que ja sabeu que enguany complim 40 anys: ho volem celebrar amb un concurs peculiar, on la temàtica serà: "LLEGINT EL LLUM D'OLI". Fotografies de vosaltres (o d'amics, familiars...) llegint la nostra revista, ja sigui a la platja, al bar, al sofà de casa, a la terrassa...fins i tot a l'excusat! Aprofitau per dir quines sensacions us provoca llegir-nos! Fins dia 15 de setembre les podreu enviar a llumdoliporreres@gmail.com. Animau-vos a celebrar amb nosaltres el nostre aniversari!



2. Coloma Martorell Mora: "L'alegria i la felicitat!"

NECROS*

Gabriel Rosselló Salleras



Accidiosa, ma sang gelada,
cappgirada ma pell de nafres,
esquifida en mons venes.
Pulcra carn, pulcra mirada,
ans la terra morta ens banya.

Paradisiac cadàver orgàstic,
utensili sexual orgànic,
sento el respirar de paraules mudes;
les carícies esquelètiques de mons mans,
on la vida escup la vida, mort anàdroma.

Circense i caricaturesca uni-dingüe bi-bèstia,
mutilant nos plaers en un *cadavre exquis*,
mutilant tes rialles en tambors de guerra.
Cadafal de mes costelles et sostén amor,
jo dintre tes costelles em sostenc, amor.

*Poemes algolàgnics

Premi poesia
43è concurs literari Josep Pla

Institut Frederic Martí i Carreras
(Palafrugell)

GLOSÀRIUM XXXVJoan Barceló, *Fusteret*

Amb un rei que està tronat,
sa “manada” de juristes
i uns governs plens de feixistes
(tant PP com socialistes)
pegaren un cop d’Estat.
El PSOE del nou govern,
amb el seu nou president
no ho fan gaire diferent:
en lloc d’un país modern,
sembla més “es Moviment”.

**LES PASSES
PERDUDES**

Andreu Arranz



Fum de la vida, caragols i subterranis,
el seu somriure inundat
navegant a la deriva...

La pell seca de les cases,
l’home que crida fora seny
i els pintallavis desolats
del carrer de les putes.

La ciutat que neix i mor
en cadascun de nosaltres,
a cada instant,

I molta, molta gent
que camina com si no existís
ni hagués existit mai.

29-XI-16

**agromart
balear**

Fruita, verdura i molt més.

Botiga i matgatzem:
Ctra. Porreres - Montuïri, Km 0,8
Telèfon: 671 543 703
www.agromart.es

Localització
www.google.com/maps

Ens podeu seguir diàriament a través de:



UNA MIRADA CAP ENRERE

Sebastià Lliteres i Catalina M. Garí



ESPIPELLANT ELS ANYS (III)

8

Abans de començar a espipellar per ací i per allà, crec convenient advertir als editors de LLUM D'OLI que no m'espipellin les meves espipellades, perquè entre espipellat meu, vostre i un poc de l'impremta, l'espipellada queda tan foradada que pareix una domàtiga madura passada pel galliner, i en el que entre, galls, gallines i pols no hi ha tros per hom.

No se m'ocorr rectificar amb rotulador cap incorecció i rectificar tota la tirada, tal com ha fet el Prevere Julià, tanmateix resulta lleig a "Coses d'altre temps", plana trenta cinc. Tanmateix n'hi queden massa sense corregir, ja que entre dades històriques no exactes i l'ortografia massa potejada més valdria...

Per altra banda que no sap que el senyor Andreu "Ternal" feu els salmons i no els sermons (LLUM D'OLI núm. 21, agost 1.982, plana 8, retxa 47) ja que sermons ell no en va fer mai, tal com diu Jaume Oliver al Pregó de les Festes de Sant Roc 1.976. Amb la seva teologia, el senyor Andreu no hagués estat la llum de Trento. Ell, amb aquella humanitat, senzilla, que se'n fotia de dur balandrans o capa pluvial, quan fou convidat, per fer un ser-

mó, aprofitant l'estància seva alguns dies a Lluç per arreglar salomons, ho va refusar, i davant l'insistència, contestà: "que voleu que vos digui, que per cagar damunt sa trona puc cagar a baix" transcriu la frase que diu "de l'abundància del cor..." resulta massa vegades falsa, perquè la hipocresia ens posa un tap que no deixa exterioritzar el nostre interior.

Es agradable, trescant el passat daixo-daixo topar-me amb En Miquel "Pà" fent de porter de l'Unió Esportiva Porreres amb En Rodo, Ribas, Llinàs, Feliu, oul, menos mal que m'he aturat, perquè la llista de futbolistes porrerencs és tan llarga com llarga la història de n'Hereveta, camp vell de futbol porrerenc. Per a l'afició porrerenca, de jugadors porrerencs només en queden tres de vius, dels fundadors: En Montserrat "Ros", En Francesc "Janer" (apotecari) i en Joan "Vila". El primer partit se feu dins el rostoll de restoble davant el que és ara taller de Ca'n Sebastià Mora, a la dreta segons sortim cap el Camí de Ciutat, era l'any 1.922.

Pareix que no donaria mal resultat cultivar la "cantera" d'alevins i juvenils de Porreres per poder

tenir un equip més porrerenc, que costaria manco despeses i l'afició celebraria amb més entusiasme veure passians i familiars.

Al pròxim LLUM D'OLI vos contaré coses de la fundació i primers alens del futbol.

Pensant amb la pilota me record de quan a Ca'n Miquel ara, ahir Ca'n Bernat "Renvia", hi havia el club de futbol. Com que vegei encara aquell lleterro blau en el balcó de l'escafada o xamfrà que deia "U.D. PORRERAS". Quasi era obligació, tractant-se de lleterros o motius públics, fessin els que fessin, posar el color blau. I veraderament el color blau, o de cel, és celestial i la mar amb la seva blavor, tan de tempesta com de calma, fascina i provoca música, pintura, passió, poesia, ardor i mansuïtat. Mar i cell, art i virtut, mar i cell ruïna i vici. Mar i cel, perquè em marcau? Nostre mar, terra, bressol i vas de podridura humana. Per això pot esser el blau síntoma de dolcesa, com un quilo de sucre requisat o un amarg tassó d'oli de ricí, però de tot això el record ens duu a fa 40 anys.

I en fa quasi cinquanta d'any que la creu

dreta i alçada, empena per la fe de tot un poble per l'iniciativa de don Lluís Crespi i Niell, ecònom de Porreres, arribà a Montsió per el camí vell, al redós de la Mare, El senyal del fill sota els peus de Maria perquè tengués avinent que els seus germans, blancs i negres, s'estaven matant i el poble va prometre, per boca de don Lluís "tendrem la creu amb l'estola blanca estesa fins que la guerra hagi acabat". La victòria, més ben dit, el fi de les hostilitats bèl·liques obertes, perquè la història és una roda de bragues de bons? i dolents? una roda que volta tan aviat que un no té temps de destriar colors ni figures. A la victòria, millor dit, al fi, se devallà la creu i la Verge de Montsió.

Me venen a la memòria aquelles sabbatines durant la guerra, com a rogatives i després com a acció de gràcies. Don Toribio Roselló fou ànima i vida d'aquell grup femení d'Acció Catòlica que altre temps feu feina.

Amb les seves espipellades al temps passat bé hi cap aquesta mica de recordança.

JAUME ROSSELLÓ.

Jaume Rosselló Verger (1928-1993) fou col·laborador habitual de la revista *Llum d'Oli*, participà en la majoria de números des de la seva creació l'any 1978. Inicialment, va escriure alguns articles d'opinió i, de manera esporàdica, hi publicà poesia. En el *Llum d'Oli* de maig de 1982, va encetar una secció amb el nom *ESPIPELLANT ELS ANYS* que l'acompanyaria fins a la seva mort, primer en aquesta revista i després a la revista *Foganya*. En paraules seves: *Si recordant se tornàs reviuire i poguéssim recordar allò que volem tornar viure, i tant com les espipellades, procuraria, espipellar fets i eixides, que m'omplen el cor i l'ànima, esdeveniments i actes, que m'ompliren de satisfacció i goig. Espipellant els anys, però no té la finalitat de recrear-me, ni sols un poquet... Era la meua curolla quan vaig començar ja fa estona a espipellar per ací i per allà, retreure coses nostres, "mallorquines", "porrerencs", i sobretot, contades d'una manera planera i senzilla, així com parlar la gent senzilla, la gent del carrer, sense cap classe de pretensió, millor dit amb l'única pretensió de salvar la nostra identitat, les nostres arrels, no sotmeses ni a polítcs com-*



GRUP FOGANYA
PORRERES



SOCI N.º 1

Classe Número 1 Honor

Nom Jaume

Llinatges Rosselló Verger

El President

[Signature]

El Secretari,

[Signature]

promesos ni a administracions contaminades...¹

Enguany es compleixen 25 anys de la seva mort, que va deixar molta gent orfe d'un referent de la cultura a Porreres. Hi tornarem, amb ell, als propers números. Per ara us deixam aquest retall de desembre de 1982 (núm. 23).

¹ ROSSELLÓ VERGER, Jaume (1991): "Espipellant els anys". *Foganya* núm. 8, p. 14.

ELS NAPOLEÒNICS A PORRERA

Francesc Assís Delpueyo



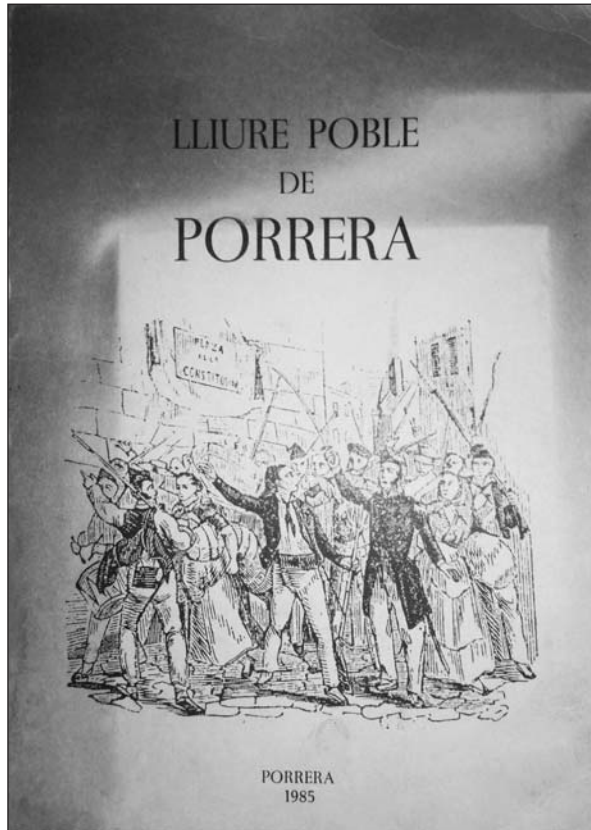
«Porrera apenas podrá olvidar jamás el terrible día 19 de noviembre de 1809»

Josep Simó

En anteriors números s'ha parlat de la desastrosa i simbòlica destrucció de Porrera l'11 de juliol de 1822 («La "destrucció" de Porrera», núm. 147) i també d'alguns dels convulsos i revoltosos successos que van venir després («Els 100.000 rals de Ferran VII: una llarga compensació...», núm. 149). Però encara no s'ha tractat què passà abans d'aquestes fites històriques en l'extensa, però molt desconeguda, història de Porrera. Així doncs, la intenció d'aquest article és mostrar una petita part del que visqué la Vall de la Por durant la Guerra del

Francès (1808-1814), coneguda també com la Guerra de la Independència Espanyola o les Guerres Napoleòniques. Així doncs, realitzant aquest petit article estrictament divulgatiu, es pretén donar a conèixer als interessats lectors de la revista un dels molts fatídics dies que marcaran la vila germana de Porreres. I, pels que sí que tenen constància d'aquest succeís, què millor doncs que continuar preservant la memòria de la petita localitat del Priorat, recordant què passà aquell 19 de novembre de 1809 a Porrera. La Guerra de Napoleó, com és sabut, provocà moltes morts i feu córrer molta sang per tota la península. Però quin paper jugà Porrera durant aquella guerra?

Doncs bé, dedicant aquest escrit als fets transcorreguts durant la data esmentada, segons Josep Simó es pot conèixer que



«el somaten que fué al Coll de la Teixeta á mediados del espresado año 1809, ocasionó de gastos al pueblo 136 libras. Dicho somaten que buenamente fué producido por un movimiento espontaneo, lo mandaba Francisco Peiri quien con unos 40 mal armados y peor municionados en forma de somaten, fueron a colocarse en el Coll de la Teixeta en donde trataban de impedir el paso de un fuerte comboy de franceses que debia pasar desde Reus á Falset, donde se hallaba aposentada una buena columna». Amb tota la guarnició preparada, se sap que el segon dia d'estar aquells homes allí, els porrerans varen veure l'arribada de l'enemic i, seguidament, començaren els trets per part dels dos bàndols. Poca estona feu falta, ja que Simó continuà comentant que «los de Porrera, pusieron pies en polvorosa, trayendo la alarma al pueblo en

lugar del botin que confiaban». Observant doncs que un dels objectius del petit grup de Porrera era adquirir una recompensa després de la batalla que suposadament sabien que haurien de lidiar. Aquells coetanis de Porrera no tingueren èxit. Després del primer intercanvi de trets entre els porrerans i els francesos, aquests segons passaren per la vila dels primers. Aquest fet es pot descobrir llegint una mica més els fragments dels textos del mateix autor, on trobam escrit que «poco tiempo pasó después de ésta salida de los de Porrera, cuando Duesme con 6 mil franceses despues de haber rendido Lérida, dirigiendose a Tortosa que todavia se sostenia, paso por ésta».

Com s'ha citat al principi, la localitat amb prou feines podrà oblidar mai aquell terrible dia: el 19 de novembre de 1809. Ja a les primeres hores del matí, ens comenta de nou Simó als seus textos, va arribar la notícia que venien els francesos per la part de Cornudella. Sonà l'alarma, l'eufòria posseí la gent de Porrera i, en un moment, quedà el poble desert. D'aquesta manera, i el mateix autor ens ho dona a conèixer, és fàcil suposar el terror que l'enemic estava causant per tot el territori espanyol, entenent doncs aquesta reacció.

Arribats aquí, al poble quedaren sols algunes persones, de les quals Simó comenta als seus escrits que foren «confiados que pagaron con la muerte su descuido» (al mateix llibre *Lliure poble de Porrera* es poden llegir alguns noms). El que succeí a continuació fou que pel fet que les tropes invasores trobaren habitants a la localitat, acamparen als afores; les tropes foren col·locades en diversos punts, alguns d'ells foren l'ermita de Sant Antoni i l'Església, aquesta última fou uti-

litzada com estable pels cavalls de les tropes. Com també comenta l'autor, «dejaron tristes recuerdos de las pocas horas de su permanencia aquí».

Conseqüències d'aquesta tràgica estada dels francesos a Porrera? L'església, recentment esmentada, fou profanada i convertida en quadra de cavalls. Quedà el seu interior, com és de suposar, destruït; Josep Simó relata que «el organo desecho y como es natural los altavoces y demás sufrieron bastante». Però els francesos no en tenien suficient, l'autor continua explicant que «hasta se encontró muerta con violencia en la misma iglesia una joven muy bien proporcionada que por sus vestidos se conoció era española y por más que sobre la misma se hicieron mil promontorios nada se supo de su infortunio». Per altra banda, les avançades situades a l'ermita, seguint amb les paraules de Simó, «aquella noche quemaron el Santo y las hogueras sacrílegas que se levantaron en las guardias de aquella sierra eran contempladas desde las rocas de Cantacops y otros puntos del término por muchos de los fugitivos, que con angustia esperaban saber de la suerte de sus casas y familias al día siguiente».

La tragèdia no acabà aquí. Havent aixecat l'enemic el seu campament, es dirigiren cap a Falset i, amb tota sorpresa, com també exposa Simó, tancaren així aquesta tràgica història del poble de Porrera, «no sin que los entusiastas porrerenses, les picasen á retaguardia como tenían de costumbre, matándoles siempre algunos de los rezagados».¹

Les desventures i els mals moments que una guerra com l'esmentada aquí pot donar per explicar en un futur no molt llunyà sobre un país sencer, i en concret sobre una petita localitat com Porrera, lògicament no conclogueren amb el que s'acaba d'exposar. La guerra de Napoleó continuà uns quants anys més i, malauradament, els porrerans i les porreranes de la Vall de la Por s'hi trobaren plenament



immersos com la resta del territori espanyol. Però el que va passar a continuació del narrat en aquest escrit s'haurà de deixar per un altre moment, ja que aquesta gran guerra i la petita, però igual d'important participació dels habitants de Porrera dona molt per parlar.

Font consultada:

ANGUERA, Pere; MILÀ, Joan (1985). *Lliure poble de Porrera*. Porrera: Ajuntament de Porrera.

¹ Nota de l'autor: totes les cites proporcionades en el present article extretes del llibre *Lliure poble de Porrera*, dels fragments dels textos escrits per Josep Simó, han estat transcrits literalment de l'obra original esmentada per tal de conservar la seva originalitat durant la lectura.



JOAN SASTRE VANRELL

Antoni Gornals Miralles



Avui coneixerem en Joan Sastre (Porreres, 1997), de *Can Corró*. Vilatà de 21 anys, humil, proper i de bon caràcter. Amant del seu poble, de la seva gent i, sobretot, del mar. En l'actualitat forma part del primer equip del RCD Mallorca, amb el qual ha estat titular indiscutible durant tota la temporada, destacant per la seva velocitat i el seu bon joc des de la banda dreta. Després de 9 temporades al club, finalment aquest any ha tengut un paper protagonista en l'ascens a segona divisió.

Les virtuts per al futbol li venen des de ben petit, i és que quan cursava primària a l'Escola Nova ja jugava a futbol amb els alumnes més grans durant el temps del pati. La seva carrera esportiva va començar a la UE Porreres, l'equip del seu poble. Ràpidament va cridar l'aten-

ció dels principals equips palmesans i acabà firmant pel Sant Francesc com a aleví de segon any. Les seves actuacions no passaren desapercebudes i a la temporada

2009/2010 el RCD Mallorca es va fer amb els seus serveis. A més, també ha jugat en totes les categories de la selecció balear i ha estat internacional amb la selecció espanyola sub-16 i sub-19.

Ser futbolista és el somni de molts joves.

Com es viu des de dins?

Des de dins es viu molt diferent perquè es tracta d'una cosa construïda a poc a poc, amb molt de temps. Visc la meua situació actual amb molta passió i entusiasme, però alhora amb molta normalitat i humilitat.

«L'esport és una bona eina per a transmetre als joves la importància de respectar i de ser humils»

Com es combina la vida professional amb la vida social?

El ritme de vida del futbolista professional és intens, requereix dedicació i això suposa tenir poc temps per a la vida

social. S'ha d'entrenar cada dia i són molts els caps de setmana que s'ha de viatjar per disputar partits. Tot i així, procuro dedicar el màxim temps possible a la meua vida social, a la meua família i als amics. Les meves arrels són a Porreres i m'encanta fer vida de poble.

Quin seria el teu referent del món del futbol?

Futbolísticament em sent atret per la forma de jugar de Dani Alves i de Carvajal. Del primer m'agrada molt l'ofensivitat que ofereix a l'equip. Del segon em fascina la seva contundència defensiva.

Dins el terreny de joc habitualment ocup la posició de lateral dret, la qual cosa m'obliga a donar un bon rendiment defensiu. No obstant això, m'apassiona l'ofensivitat en el futbol i sempre que veig l'oportunitat de sumar-me a algun contraatac, ho faig.

Algun tipus de ritual abans de sortir al camp?

Senyar-me. Sóc creient i tinc aquest petit ritual abans de sortir al camp.

Quin és el teu millor record futbolístic?

L'experiència viscuda aquests darrers mesos amb l'ascens a Segona Divisió A. La celebració de l'ascens ha estat meravellosa i ho he sentit d'una forma molt especial per tractar-se del club de futbol que representa l'illa on he crescut.

Quan penses en el futur, què et ve al cap?

Em ve al cap seguir formant part del RCD Mallorca. Poder viure a prop de la meua gent, encarant el nou repte actual de jugar a Segona Divisió A, amb molta passió i millorant cada dia.

Com es viu l'expectativa que té la gent dels teus resultats?

Doncs de forma positiva. El que faig és agafar-me aquesta expectativa com una motivació que m'impulsa a treballar per millorar i que també em dona suport i confiança.

Quina és la lliçó més important que has après en la teva vida?

Que el que defineix una persona són els seus valors. L'esport em sembla una eina molt interessant per educar, per transmetre als més joves la importància de respectar i de ser humils.

«Les meves arrels són a Porreres i m'encanta fer vida de poble»

Fins a quina edat creus que es pot competir al futbol professional?

En l'actualitat l'edat d'aptitud competitiva al futbol professional ha pujat, però, evidentment, no es pot viure tota la vida de jugar a futbol. Em sembla que el moment de deixar-ho depèn molt d'un mateix, quan el mateix jugador sent que ja no dona el 100%.

A part del futbol t'agrada algun altre esport?

Sí, el pàdel.



Tens temps per practicar-lo?

Sí, temps sempre se'n troba si un el cerca. M'agrada molt gaudir d'unes hores de pàdel amb els amics de Porreres.

No ens queda més que felicitar en Joan per tot allò que ja ha aconseguit, per aquest camí que ha iniciat a base d'esforç, entrega i dedicació, i desitjar-li que sigui un llarg camí ple d'èxits i d'objectius aconseguits que el facin sentir orgullós i, a la vegada, sigui l'orgull del poble que l'ha vist néixer i créixer i que tant estima. Enhorabona Joan per ser com ets!



RESPOSTES BREUS

- El millor moment del dia és... quan he acabat de sopar.
- Tinc fòbia de... les rates!
- El plat que més m'agrada és... se'ns dubte, els espaguetis a la carbonara! M'encanten!
- La gent no sap de mi que... m'agrada molt anar a pescar.
- La meva pel·lícula preferida és... *Soy Leyenda*, de Will Smith.
- M'encanta la música... rock.
- Un bon record de la infància és... aquell viatge familiar viscut amb molt entusiasme.

CA FRUITERIA
NA MARIA

- Frutes
- Verdures
- Fruts secs
- Productes ecològics

Tel.: 971 16 6771
 C/ Agustí Font, 54 - Porreres



PREMI DE NARRATIVA 3r d'ESO



Maria Roser García Vidal

Des de fa uns anys l'Agrupació Cultural col·labora com a jurat del certamen literari que organitza l'IES Porreses en el marc de la diada de Sant Jordi. Hem llegit i rellegit les històries que han escrit els alumnes de 3r i 4t d'ESO. La nostra tasca ha estat difícil: el nivell era alt i hi havia molt bones històries. Enhorabona a tot l'alumnat que hi ha participat i, en especial, a Maria Roser García Vidal (3r ESO) i Miquel Riera Feliu de la Penya (4t ESO) que han estat els guanyadors.

El que feim és qui som i qui som va més enllà del que els altres veuen.

Els meus pares i la meua família em van ensenyar tot el que sé i gràcies a ells som la que som.

Des del dia en què record alguna cosa, no sols record les meves vivències i els meus pensaments, és difícil d'explicar, però és així. Sempre vaig saber que era diferent i normalment no em molestava gens.

Quan tenia un any jo ja xerrava perfectament; als dos i mig, ja escrivia sense faltes, però això no impacta tant com altres coses.

Quan vaig començar l'escola els meus pares em van explicar que mai no havia d'estudiar (per no treure encara millors notes i no cridar l'atenció de ningú), i jo mai no he estudiat, però, així i tot, per motius que els mestres no em van voler explicar, però que jo sabia, ens van obligar que passàs uns quants cursos. Els meus pares feren l'impossible per impedir-ho, fins al punt de canviar-nos d'escola. Tant els mestres com els companys de la meua antiga escola no entenien el que em passava, per què sempre ho sabia tot?, com ho feia?, tu deus estudiar molt, no?

Eren preguntes diàries per a una nina de sis o set anys. Ja era molt madura i ho entenia tot, però tenia sis anys.

Els meus pares ens van explicar al meu germà —que era el meu millor amic (era igual que jo) — i a mi que havíem d'anar

molt alerta, que no podíem fer res que cridàs l'atenció de ningú ni fer dubtar ningú, pel nostre bé.

Durant quatre o cinc anys la cosa va anar bé, però un dia qualsevol, quan vam arribar —el meu germà i jo— de l'escola, vam trobar el pare a la porta que parlava amb un home estrany amb bata blanca. Nosaltres vam entrar molt ràpid per no molestar. El pare estava enfadat, però li va suplicar que fugís i mai més tornàs... Nosaltres ho enteníem tot, sabíem que érem diferents i sempre intentàvem ajudar tothom, però el que aquestes persones ens demanaven era la nostra mort sols que amb unes altres paraules, «deixau-nos experimentar», jo mateixa havia llegit mort. L'home va partir, però rient...

Tot d'una en tancar la porta, el pare ens va dir que havíem de partir ràpidament. Anírem a Anglaterra, a la casa dels avis, ja que en aquell indret no hi estàvem segurs.

Ho havien descobert, ara ja sabien que nosaltres érem diferents i el que volien era experimentar amb els nostres cervells...

Partírem de pressa, gairebé sense fer maletes... anàvem cap a l'aeroport, quan el nostre cotxe va sortir de la carretera. Ens agafaren al meu germà i a mi... i ja no record gaire coses més fins que em vaig despertar a un lloc molt semblant a un hospital. Tot era blanc, nosaltres vestíem de blanc, estàvem en una habitació tots sols, ens havien posat cables al cap i per tot el cos. El meu germà i jo ens vam mirar i tot d'una vérem el que passava. Teníem la sort de poder llegir les ments de la gent, però això ells no ho sabien. El meu germà i jo vàrem pensar un pla: primer trobar els nostres pares i segon, fugir d'allà.

Dissimulant, li vaig demanar a una al·lota que estava defora de la nostra habitació i que veïem per una finestra, si sabia què feïem allà i on eren els nostres pares. Ella ràpidament ens va contestar que no sabia res, però quan el pensament va anar al seu cap, nosaltres ja vàrem tenir la resposta:

érem a un lloc on analitzaven els infants diferents, i els aïllaven dels altres... I als pares, a ells els havien tancat dins un hospital psiquiàtric i els donaven medicació perquè s'oblidessin de nosaltres per sempre més.

Quan va arribar la nit, férem com si dormir i quan s'apagaren els llums, sortírem per la finestra, enganxats a les canonades. Sense fer gens de renou, passàrem a l'altra habitació, allà hi havia dues nines que dormien; a la següent, dos nins més, els despertàrem a tots. Una mica espantats, però ben contents ens seguiren, davallàrem per avall fins arribar a terra, ens amagàrem i, en silenci, vàrem escoltar si se sentien renous. Aquella aventura no hagués estat possible sense el nostre gos, que havia seguit la furgoneta que ens havia portat fins aquell lloc.

El gos ens va portar per un forat cap a l'altre costat del mur. Se sentia molt de renou, des de l'hospital havien descobert que ens havíem escapat.

No podíem perdre temps ni equivocar-nos. La lluna plena il·luminava la negra nit. Els nostres cors bategaven amb molta força, no sabíem que ens unia, però sabíem que estàvem millor junts. Quan vàrem haver arribat a l'altre costat, vàrem córrer tant com poguérem fins arribar a una garriga. Ens amagàrem davall una alzina, ben arrufats, i començàrem a parlar. Tot eren preguntes: què feis? qui sou? com sou? per què ens han agafat? Ens adonàrem que tots teníem unes habilitats especials, érem diferents.

Ajuntarem les nostres habilitats per aconseguir trobar i rescatar els pares, demostrarem més que mai que les diferències no ens allunyen, si no que ens uneixen. Junts ho podrem tot. Demostrarem al món que és quan ajuntem les diferències quan és més bell. No existirien els colors si només n'hi hagués un, no hi hauria música si no existissin les notes...

I ara... pròxim repte: rescatar els nostres pares! Ho aconseguirem!



LA IMPORTÀNCIA DE L'APRENTATGE D'UNA LLENGUA ESTRANGERA A L'EDUCACIÓ INFANTIL



Col·legi Verge de Montsió



La necessitat d'aprendre una llengua estrangera esdevé un repte cada vegada més important dins la nostra comunitat educativa. Aquesta necessitat respon a una forta demanda social que ve motivada, entre altres factors, per l'interès a viatjar a països estrangers, aconseguir llocs de feina on l'anglès és un requisit, estudiar a fora, així com entrar dins el camp de la ciència i la tecnologia on l'anglès és la llengua vehicular.

Vivim en una comunitat autònoma bilingüe on els aprenents multilingües es beneficien del seu elevat potencial com experts aprenents de llengües.

Sent conscients de la importància que té per a nosaltres la llengua anglesa, cal sensibilitzar els alumnes de forma progressiva cap a l'aprenentatge de la llengua i la cultura anglosaxona des de l'Educació Infantil.

En aquesta etapa s'inicia un període vivencial i d'apropament a la llengua. Comencen a fer servir una altra llengua per descobrir, per socialitzar-se, per expressar sentiments i experiències, per ser més autònoms, tot adonant-se que la llengua va més enllà de l'aula i serveix pel mateix que les llengües que es parlen a casa.

Des de la nostra escola creiem en la importància d'iniciar els nostres alumnes en l'aprenentatge de l'anglès des de ben petits per múltiples raons:

- Els infants estan oberts a provar, repetir i experimentar nous sons.
- Aprenen molt de pressa i són molt receptius.
- Tenen una alta capacitat de motivació.
- Els ajuda a tenir una ment més oberta a noves llengües i cultures.

- El fet d'esforçar-se a entendre una nova llengua els ajudarà a desenvolupar estratègies que podran fer servir en aprenentatges vinents.

Aprendre una tercera llengua sense esforç, d'una forma lúdica, en els primers anys de vida, simplement per immersió en la comunitat lingüística és un repte i el nostre objectiu. Per aconseguir-ho hem optat per emprar eines que ja formen part de les classes d'Educació Infantil i, per tant, els infants ja en són coneixedors, cosa que els dona més seguretat a l'hora de seguir les classes en una llengua que no els és coneguda o familiar.

Algunes d'aquestes eines que usam a la nostra escola són: les cançons i les rimes d'estructura repetitiva, els contes «Big Story Books», les rutines pròpies de la jornada «circle time» (saludar, passar llista, mirar el temps...), activitats on es fa necessària una resposta física per part del nin «Total physical response», jocs (com per exemple «Simon says»), i l'ús d'imatges «flashcards», els audiovisuals, entre altres recursos.

Afortunadament, la majoria dels pares estan sensibilitzats per tot el que suposa apropar la llengua anglesa als seus fills d'una manera positiva i efectiva. Les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) ofereixen moltes possibilitats per a apropar-lo.

Des de casa, les famílies també poden col·laborar en l'engrescador aventura de l'aprenentatge de l'anglès posant en versió original els dibuixos, les pel·lícules, els jocs, apuntar-los a colònies lingüístiques... aprofitant totes les possibilitats que cada família tingui al seu abast per facilitar la tasca educativa.

Per tot això, ens agradaria animar totes les famílies que prenguin consciència que qui té un bon domini d'aquesta llengua hi té molt guanyat.





RENOVACIÓ DE L'EQUIP DIRECTIU

Escola Nova



Ha passat un altre curs i com cada any deim: “ha passat volant!!!”

Enguany volem acomiadar el curs amb una novetat. L'equip directiu actual ocupat per na Catalina Capellà de directora, na Carme Barceló de cap d'estudis i en Miquel Nadal de secretari, després de 4 anys de servei a la comunitat educativa de l'Escola Nova, acabam el nostre projecte i donam pas a

un nou equip.

Han estat quatre anys molt intensos, plens d'emocions i amb moltes anècdotes per contar. Aquests anys esperam haver estat a l'alçada del que la feina del nostre centre requereix. Ha estat un plaer!

Volem agrair al claustre de l'Escola Nova la seva confiança en el nostre equip i donar-li l'enhorabona per la seva professionalitat i responsabilitat en el compliment de les seves obligacions. També volem agrair a totes les persones i entitats amb les quals hem feina conjuntament per la seva col·laboració i el bon enteniment.

El nou equip estarà format per na Maria Antònia Rigo de directora, en Tomeu Barceló de cap d'estudis i en Miquel Nadal de secretari, que donarà continuïtat.

Els hi desitjam que gaudeixin d'aquesta nova etapa amb ànims, il·lusió i molta feina.

BON ESTIU I FINS L'ANY QUE VE!

PORRERES VIST PEL DIARI *ULTIMA HORA*

EL ROTATIU CELEBRA EL 125È ANIVERSARI DE LA SEVA PUBLICACIÓ AMB UNS MONOGRÀFICS SOBRE CADA MUNICIPI DE MALLORCA

Amb motiu de la celebració del 125è aniversari del naixement del diari *Ultima Hora*, el rotatiu vol celebrar aquests 125 anys d'història fent repàs a les notícies més rellevants que han succeït a les ciutats i pobles de Mallorca. Per això *Ultima Hora* ha decidit publicar un seguit de suplementos monogràfics on repassa les notícies més importants o anecdòtiques que han esdevingut la història de la localitat.

El passat 8 de juny fou el torn al municipi de Porreres, quan es publicà un especial monogràfic on es desgranà de manera general alguns dels fets més destacats de la vila que van des del primer en què surt el nom del municipi al diari *La Última Hora*, el 20 de juliol de 1893 fins a dia d'avui.

Per a la tria dels fets més importants, les coordinadores del projecte, Francesca Marí i Margalida Tur, han comptat amb l'ajuda dels historiadors Sebastià Lliteres i Bartomeu Garí, que també han col·laborat amb un ar-

ticle a la contraportada de la publicació on analitzaren la realitat d'allò que ha publicat *Ultima Hora* sobre el municipi.

La publicació desgrana, de manera breu i en format cronològic, fets rellevants per a la localitat juntament amb altres més anecdòtics. Així, per exemple, destaquen notícies com el fet de descobrir 18 cranis a una finca anomenada Son Lluís el 10 de setembre de 1895, el nomenament de Joan Campins com a bisbe de Mallorca o la inauguració de la central elèctrica l'any 1913.

Altres notícies destacades que han aparegut al diari en aquests 125 anys fan referència a la societat el Porvernir, la importància de la Filarmònica, o ja més recentment el palmarès del ciclista Joan Llaneras o l'obertura de la fossa al cementiri del poble que ha permès localitzar algunes de les restes dels represaliats republicans que foren assassinats en aquell indret.

Cal destacar que la publicació reproduceix,



paraula per paraula, les informacions que es varen publicar en el seu moment ja que, a més de fer repàs als fets més rellevants del municipi, també és interessant conèixer com ha canviat el llenguatge periodístic en aquests 125 anys. És, per tant, un recull que destaca els fets més significatius que han marcat l'esdevenir del municipi des de 1893 fins a dia d'avui.

El contingut del monogràfic el podeu consultar a través de la pàgina web del diari a www.ultimahora.es a l'apartat dedicat als 125 anys del rotatiu.

CRIDEM BEN FORT: VISCA EL PORRERES!

Toni Sastre Vanrell



Transitant pel carrer de la Santa Creu arribem a Ses Forques, el fortí de la U.E. Porreres aquesta temporada. L'equip dirigit per Xavier López, el tècnic de moda de la Segona Regional mallorquina, ha aconseguit l'ascens a Primera Regional amb l'astronòmica puntuació de 92 punts d'un total de 114, és a dir, només s'han deixat 22 punts pel camí, una xifra de rècord. De fet, aquesta puntuació agafa més rellevància si es fa una comparativa amb les darreres 10 temporades, només l'Atº Santa Eugènia a la temporada 12/13 va ser capaç d'aconseguir aquesta mateixa xifra.

L'ascens d'aquest any ha estat una batalla de poder a poder amb l'Algaida, que ha lluitat fins al darrer alè per aconseguir el preuat objectiu de la primera posició. Després de dominar amb mà de ferro la categoria durant bona part de temporada, la U.E. Porreres va passar per una petita crisi de resultats, amb dues derrotes i un empat, entre les jornades 29 i 31, fet que provocà que abandonés la primera posició.

Lluny de derrotismes els jugadors mai no perdérem l'esperança, i dic perdérem, perquè un servidor ha tingut l'oportunitat de viure la història des de dins. Amb l'Algaida intractable sabíem que havíem de fer un *rush* final quasi

perfecte, l'equip tècnic i la directiva no deixaren de creure amb nosaltres en cap moment i ens esperonaren a seguir confiant i gaudint del que més ens agradava, que no era res més que jugar a futbol per l'equip del nostre poble.

Amb l'objectiu ben focalitzat i la il·lusió de pertànyer per sempre a la història del club, ens posàrem a treballar amb l'objectiu de guanyar les 7 jornades que restaven per acabar el campionat. Internament estàvem convençuts que l'Algaida no aconseguiria tots els punts, i així va ser, els nostres veïns montuïrers, qui ho havia de dir, empataren amb els algaidins i els relegaren a la segona posició en el penúltim partit de la temporada. L'objectiu estava a tocar.

Arribem a la darrera jornada amb una situació immillorable, depenem exclusi-

vament de nosaltres. Durant la setmana l'ambient és de partit important, però el grup no té dubtes, la paraula que més se sent al vestuari és la de «guanyarem». La directiva es mou aviat i prepara un autobús perquè l'afició ompli les grades de Son Malferit de vermell, sabem que no ens fallaran, durant tot l'any han omplert les grades dels camps de futbol de la geografia balear pels quals transitava l'equip, i a la cita decisiva els necessitem més que mai, són el nostre principal suport.

L'escenari no pot ser més motivador, aficionats de totes les edats copen les grades del camp dels *balearicos*. El partit és una festa, la U.E. Porreres fa els deures i s'imposa per 1-5 al Pilares la Soledad. Som de Primera Regional. Ara, és el moment de celebrar, camió fins a plaça, petards, càntics i un parell de beures als bars. Dies després, rebuda institucional a l'Ajuntament i sopar de fi de temporada per posar la cirereta a un any per emmarcar.

Acabats els actes de celebració és el moment de tirar la vista enrere, 45 setmanes d'entrenaments, 38 partits a l'esquena, lesions, moments agredolços, alegries, en definitiva, un any en què un grup de persones es conjuraren per crear per damunt de tot un equip humà. L'any que ve més i millor. Cridem ben fort: *Visca el Porreres!*



RESULTATS CA PORRERES TEMPORADA 2017-18



Junta del Club d'Atletisme de Porreres

Aquesta ha estat la millor temporada del Club d'Atletisme Porreres pel que fa a resultats esportius des que el club va tornar a arrencar l'any 2010. S'han aconseguit molts de pòdiums, trofeus i medalles, així com campionats de Mallorca i Balears en diferents categories i disciplines (cross, pista per equips sub12, tanques, 60m llisos, etc.) A més a més, hem aconseguit participació en el campionat d'Espanya sub16 de cross. Per tot això i pel valor humà dels nostres atletes, podem i volem remarcar la gran temporada realitzada gràcies a l'esforç de tots els integrants del club (atletes, equip tècnic, directiva, etc.).

De manera molt resumida, volem plasmar en la següent taula els resultats aconseguits (primers, segons i tercers llocs per competicions) en les competicions més importants, sense voler desmerèixer els més de 150 podis aconseguits durant la temporada.

Campiones de Mallorca d'equips de Cross Sub 12 Femení Cross Mateo Domínguez

1a al Campionat Mallorca Individual de Cross Sub 10 Femení Cross Es Raiguer

11a i 2a al Campionat de Mallorca Individual de Cross Sub 12 Femení Cross Es Raiguer

3a al Campionat Illes Balears de Cross Individual Sub 16 Son Parc Menorca

3a al Campionat Illes Balears de Cross Individual F45 Son Parc Menorca

1a CT Mallorca Pista d'Estiu 600m Il Príncipes d'Espanya Sub 16 Femení

3a CT Mallorca Pista d'Estiu 300m Il Príncipes d'Espanya Sub 16 Femení

1a i 3a CT Part Forana JEEA 50m Il Sub 10 Femení

3a CT Part Forana JEEA Salt de Llargada Sub 10 Femení

2a CT Part Forana JEEA Llançament de Pilota Sub 10 Femení

3a CT Part Forana JEEA 50m tanques Sub 10 Femení

1a CT Part Forana JEEA 500m Il Sub 10 Femení

1a CT Part Forana JEEA 60 m Il Sub 12 Femení

3a CT Part Forana JEEA 500m Il Sub 12 Femení

1a i 3a CT Part Forana JEEA 60m tanques Sub 12 Femení

2a i 3a CT Part Forana JEEA Salt d'Alçada Sub 12 Femení

2a CT Part Forana JEEA Salt de Llargada Sub 12 Femení

1a CT Part Forana JEEA Llançament de Pilota Sub 12 Femení

2a CT Mallorca de Pista per Equips Sub 12 Femení Príncipes de Espanya

3a CT Mallorca Pista d'Estiu 150m Il Sub 14 Femení

1a CT Mallorca JEEA 50m Il Sub 10 Femení

1a CT Mallorca JEEA 500m Il Sub 10 Femení

3a CT Mallorca JEEA 50m tanques Sub 10 Femení

1a CT Mallorca Sub 12 individual 1000m femení

2a CT Mallorca Sub 12 individual salt d'alçada femení

3a CT Mallorca Sub 12 individual llançament de pilota femení

2a CT Mallorca Sub 12 individual 60 m tanques femení

SOPAR CLOENDA TEMPORADA

Per celebrar aquests resultats, el passat 9 de juny vàrem fer el sopar de cloenda de temporada. Com sempre, un acte de germanor per recordar tota la feina feta i amb moments emotius com l'entrega de diplomes i la projecció d'un vídeo resum de la temporada. Hem de destacar les actuacions dels més menuts, que varen demostrar que no només competeixen millor que els grans a la pista d'atletisme, sinó que també ho fan a la pista de ball.

PROPERES ACTIVITATS

Per acabar aquest article, volem recordar a tots els lectors que durant les festes de Sant Roc se celebrarà la cursa de Sant Roc i el mes de novembre, la ja tradicional mitja marató i 10 km de Porreres. La calor estiuenca no ha de ser una excusa per continuar gaudint de l'atletisme..

Entrevista a LAURA CASBAS BARCELÓ

Hola Laura, per començar quants anys tens i quants en fa que practiques atletisme?

Tenc 10 anys i deu fer uns 5 o 6 anys que faig atletisme.

Què és el que t'agrada més dels entrenaments d'aquest esport?

M'agrada que els entrenaments no són molt durs, però tampoc avorrits ni massa senzills. Crec que els entrenadors saben quan ens cansam i ens deixen descansar.

I el que menys?

No m'agrada que quan feim jocs alguns companys no s'esforcin o no compleixin les normes perquè això fa que el joc sigui avorrit.

A part d'atletisme quins esports fas o has fet? Fas també altres activitats no esportives?

Sí, he fet natació i gimnàstica rítmica. I ara mateix, a part d'atletisme, també faig música.

Ens podries dir què et va fer triar l'atletisme com a esport?

Crec que el que em va fer començar va ser que ma mare també n'havia fet i a jo em feia il·lusió provar-ho. I ho seguec fent perquè m'agrada i m'ho pas molt bé.

Has competit en moltes proves durant tota la temporada i has aconseguit uns grans resultats. T'agrada més competir en cross o pista? Per què?



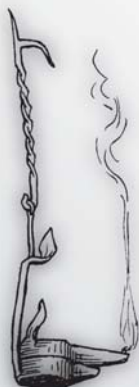
M'agrada més la pista perquè hi ha proves més variades i és més divertit.

En quines proves has participat a pista? Si haguessis de triar una prova, amb quina et quedaries?

He fet salt de longitud, tanques, 60m llisos, salt d'alçada, 500m, 1000m i 2000m. Les que més m'agraden són salt de longitud i 60m llisos.

Si et deixessin demanar un desig relacionat amb l'atletisme de cara a la següent temporada, què demanaries?

Que a la pista de Porreres ens posessin unes instal·lacions per poder realitzar totes les proves



EL LLUM D'OLI TAMBÉ ÉS VOSTRE

T'agradaria veure publicada la teva opinió al Llum d'Oli? Tens alguna queixa, suggeriment o proposta? Vols col·laborar amb nosaltres? Ara pots fer-ho a través de l'adreça llumdoliporreres@gmail.com, o en persona quan ens topis pel carrer!

I, si t'interessa, pots consultar els números digitalitzats fins el 1996 a l'apartat «Llum d'Oli» del nostre blog (www.agrupacioculturalporreres.blogspot.com) a través de l'enllaç amb la biblioteca digital de la UIB. Si desitges consultar algun número posterior al 1996, només ens ho has de demanar. Tenim en procés una web on hi trobareu els darrers números en pdf!

Volem ser la veu del poble! El Llum d'Oli és cosa de tots!



Corregudes de sac durant les festes de Sant Roc, any 2002. Fotografia cedida per Bartomeu Garí Salleras. A la foto, d'esquerra a dreta: Colau Bolaños Roig, Joan Pere Roig Barceló (a darrera), ?, Biel Noguera Vich, Marc Grimalt Melià (a darrera), Mateu Puigròs Gornals, Nofre Móra Sagreres, Toni Sastre Vanrell, Toni Mora Nicolau, Sion Picornell Barceló.